

การคานอำนาจของออสเตรเลียในการแข่งขันทางภูมิยุทธศาสตร์ ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา

อรไท โสภารัตน์¹

บทคัดย่อ

จากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน ออสเตรเลียเป็นตัวแสดงที่ปรับเปลี่ยนตำแหน่งในระบบระหว่างประเทศที่ผ่านมาออสเตรเลียคานอำนาจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนโดยออสเตรเลียเป็นพันธมิตรทางทหารกับสหรัฐอเมริกาและเป็นคู่ค้าหลักกับจีน ออสเตรเลียสร้างความร่วมมือกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกาในนามความร่วมมือยุทธศาสตร์ความมั่นคง “AUKUS” เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่มหาสมุทรแปซิฟิก และครอบครองเทคโนโลยีอาวุธนิวเคลียร์ สมมติฐานในการศึกษาคือ นโยบายของออสเตรเลียเน้นด้านความมั่นคงและดำรงความสัมพันธ์กับพันธมิตรสหรัฐอเมริกา มากกว่าเน้นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับจีน กรอบในการศึกษา คือ รังสรรค์นิยม (Constructivism) ซึ่งหมายถึง ความรู้ การรับรู้ และอัตลักษณ์ในการมองพฤติกรรมของออสเตรเลียในโครงสร้างระหว่างประเทศ กรอบอำนาจกลาง (middle powers) ออสเตรเลียมีสถานะเป็นอำนาจกลางโดยมีบทบาทเชื่อมต่อระหว่างรัฐที่มีอำนาจและไม่มีอำนาจ การหันมาสร้างความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกาคือการเสริมดุลอำนาจให้กับสหรัฐอเมริกา แนวคิดยุทธศาสตร์หลัก (grand strategy) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญทางภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงแนวทางทหาร และไม่ใช้ทหารในการกำหนดยุทธศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ออสเตรเลียหันมาให้ความสำคัญด้านความมั่นคงเหนือด้านน้ำทะเลจีนใต้ และแปซิฟิก และตอนเหนือของออสเตรเลีย เป็นส่วนสำคัญต่อความมั่นคงและเป็นผลประโยชน์ลำดับแรกเหนือกว่าความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในการทำการค้ากับจีน

คำสำคัญ: การคานอำนาจ การแข่งขันทางภูมิศาสตร์ ออสเตรเลีย ยุทธศาสตร์หลัก เอเชียแปซิฟิก

---

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร <Email: Oratais@nu.ac.th>

Australia's Balancing Act in US–China Geostrategic Rivalry

Oratai Soparat²

ABSTRACT

From the US and China trade war, Australia as a dynamic actor has undergone many changes in the international system. In the past, Australia maintained a balancing power between China and US by being a trade partnership with China and getting closer military alliance with the US. Australia forged trilateral cooperation with Britain and US, which goes by the acronym AUKUS. It enables Australia to strengthen maritime security in the Pacific Ocean and to maintain nuclear-powered technology. The article argues that Australia's policy prioritizes forging a military alliance with the US rather than focusing on China's economic relationship. The Constructivism approach, which is based on ideas, knowledge, and identities as socially constructed, is applied to the analysis of Australia as an actor in an international system. Australia is categorized as the middle power and its role in helping to resolve conflicts between superpower states and powerless states. Australia also acts as a hedging strategy to balance China's rise to the US. The grand strategy approach is another conceptual framework of this study, which placed importance on geography as a main factor in making political decision and concentrated on non-military and military means. The Grand strategy persists in the influence of geographical prominence in building security capacity. The results of the study showed that Australia's security maritime consisted of the South China Sea, the Pacific Ocean, and the North of Australia. In short, Australia devotes to having a favored view of the US military alliance over Australia's trade relations.

Keywords: Balancing Act, Geographical Rivalry, Australia, Asia–Pacific, Grand Strategy

---

² Assistant Professor, Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Naresuan University <Email: Oratais@nu.ac.th>

บทนำ

การเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนในปัจจุบันได้ก้าวข้ามการพัฒนาตามขั้นตอนไปอย่างรวดเร็ว แม้จะเริ่มต้นตั้งแต่การพัฒนาภาคเกษตรกรรม มาจนถึงอุตสาหกรรมเบาและความพยายามก้าวกระโดดพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก จีนยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่องไปยังเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีพลังงานทดแทน เทคโนโลยีอวกาศ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) รวมไปถึงโครงการขนาดใหญ่ในการสร้างทางโทรคมนาคมข้ามทวีปเชื่อมต่อตะวันออกกลาง เอเชียและยุโรปเข้าไว้ด้วยกันในนามเส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 21 (Belt and Road Initiatives: BRI) ท่ามกลางการพัฒนาที่รวดเร็วจนคาดการณ์ว่าในปี 2035 จีนจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้เท่าเทียมกับสหรัฐอเมริกา แต่ทว่าสหรัฐอเมริกายังคงพัฒนาเศรษฐกิจไปก้าวหน้ากว่าจีน โดยดูจากจำนวนปริมาณการวิจัยและการพัฒนา ตลอดจนการจดสิทธิบัตรทรัพย์สินทางปัญญาที่มีปริมาณมากกว่าจีน (Li, 2018) ทว่าจีนก็ได้พัฒนาและเพิ่มอัตราเงินลงทุนทำวิจัยและพัฒนาเป็นจำนวนเพิ่มสูงขึ้นกว่าสหรัฐอเมริกาในปี 2020 โดยข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติได้เปิดเผยว่าจีนเพิ่มการลงทุนเป็นจำนวน 378 พันล้านเหรียญสหรัฐหรือประมาณ ร้อยละ 2.4 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมแห่งชาติ ส่วนสหรัฐอเมริกา มีงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาเป็นจำนวน 134 พันล้านเหรียญสหรัฐ (Shed, 2021) การก้าวขึ้นมาอำนาจทางเศรษฐกิจของจีนได้ส่งผลกระทบต่อการทำลายอำนาจสหรัฐอเมริกาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในปี 2019 สหรัฐอเมริกาได้เริ่มต้นทำสงครามการค้าโดยเพิ่มอัตราภาษีสินค้านำเข้ามาจากจีนในหลายระลอก และยังคงตึงเครียดด้วยการกล่าวถึงต้นกำเนิดของโรคระบาดโควิด-19 ทั้งนี้ ความขัดแย้งไม่ได้มีแค่สหรัฐอเมริกากับจีนเท่านั้นหากแต่ยังลุกลามไปยังรัฐพันธมิตรสหรัฐอเมริกาอย่างออสเตรเลีย

จีนเป็นคู่ค้าที่สำคัญกับออสเตรเลียด้วยมูลค่าการซื้อขายสินค้าในปี 2019-2020 ออสเตรเลียส่งออกไปยังจีนเป็นจำนวน 150 พันล้านเหรียญสหรัฐ มูลค่าการซื้อขายโตเป็นสองเท่าของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากจีนของออสเตรเลียโดยออสเตรเลียนำเข้าสินค้าจากจีนเป็นจำนวน 81 พันล้านเหรียญสหรัฐ (Australia Bureau of Statistics, 2020) จะเห็นได้ว่าตลาดจีนเป็นตลาดสำคัญของออสเตรเลีย นับตั้งแต่สงครามการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับออสเตรเลียในขณะเดียวกัน เมื่อนายกรัฐมนตรี สก็อตต์ มอร์ริสัน (Scott Morrison) ตั้งคำถามเกี่ยวกับต้นกำเนิดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส หรือโควิด-19 ที่มีต้นกำเนิด

จากจีนในเดือนเมษายน 2020 (Tan, 2021a) นับจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างจีนและออสเตรเลียเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้าม จีนได้เก็บภาษีตอบโต้ต่อต้านการทุ่มตลาดสินค้าส่งออกที่สำคัญจากออสเตรเลีย รวมถึงข้าวบาร์เลย์ เนื้อวัว ไวน์ ผ้าฝ้าย ถ่านหินและแร่ ทำให้ออสเตรเลียได้นำประเด็นการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและภาษีต่อต้านการอุดหนุนสินค้าของจีนไปยังเวทีการค้าโลกเพื่อตัดสินข้อพิพาททางการค้า (Tan, 2021b)

สมมติฐานในการศึกษานี้คือ “ออสเตรเลียเลือกอยู่ฝ่ายเดียวกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ แสดงให้เห็นถึงการเน้นด้านความมั่นคงเป็นไปตามลักษณะของรัฐที่ดำรงอยู่แบบอำนาจกลาง (Middle Power)” และอธิบายแนวคิด ยุทธศาสตร์หลัก (grand strategy) กล่าวคือ ออสเตรเลียหันมาให้ความสำคัญด้านความมั่นคงเหนืออำนาจทะเลจีนใต้และแปซิฟิกเคียงข้างสหรัฐอเมริกามากกว่า ด้านเศรษฐกิจในการดำรงความเป็นคู่ค้าที่สำคัญกับจีน

การแข่งขันทางยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน

1. ทหารทหาร

สหรัฐอเมริกากำหนดทิศทางนโยบายต่างประเทศ หวนคืนสู่ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก จากนโยบายปักหมุดแห่งเอเชีย “Pivot to Asia” ในยุคประธานาธิบดีบารัค โอบามา (Barack Obama) ที่แสดงว่าสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย สหรัฐอเมริกาไม่ได้กำหนดนโยบายดังกล่าวเพื่อสกัดกั้นจีน แต่เป็นการกระตุ้นความร่วมมือในประเด็นด้านความมั่นคงเช่น การส่งเสริมเสรีภาพในทางน้ำ การป้องกันเรือโจรสลัด ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมหากต้องเผชิญภัยพิบัติ ทั้งยังไม่อาจละเลยและปฏิเสธได้ว่าความมั่นคงของสหรัฐอเมริกายังขึ้นอยู่กับเสถียรภาพและแรงกระเพื่อมจากทางด้านเอเชีย (Davidson, 2014)

ต่อเนื่องมาในสมัยประธานาธิบดี โจ ไบเดน (Jo Biden) ซึ่งได้กำหนดนโยบายมุ่งตรงต่อพื้นที่สองภูมิภาค คือ ภูมิภาคมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy) เปรียบได้กับเป็นการทอดสมอเรือของสหรัฐอเมริกายังพื้นที่หนึ่งทวีปและสองมหาสมุทร เพื่อส่งเสริมความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์กับพันธมิตร หุ่นส่วน และสถาบันต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เปิด มีความยืดหยุ่น และเชื่อมต่อด้านการเดินทางได้หลายทิศทาง ซึ่งสหรัฐอเมริกาพร้อมจะทำงานร่วมด้วย (Executive Office of the President, National Security Council, 2022) และจากคำกล่าวของอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการ

กระทรวงกลาโหม นายแพทริก เอ็ม ชานาฮาน (Patrick M. Shanahan) ที่ว่าการเริ่มต้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เป็นพื้นที่ที่เป็นความสำคัญลำดับแรก ๆ เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการเดินทางได้ในทุก ๆ เส้นทาง เพื่อดำรงไว้ซึ่งความเป็นพันธมิตรที่แข็งแกร่งและหุ้นส่วนที่ยิ่งใหญ่ทางเศรษฐกิจ (The Department of Defense, 2019) การสร้างความร่วมมือในภูมิภาคนี้มีความสำคัญเนื่องจากภูมิภาคนี้ขับเคลื่อนอย่างมีพลวัตและอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของสหรัฐอเมริกาได้

สหรัฐอเมริกาลดบทบาทในตะวันออกกลาง โดยปฏิบัติการถอนทหารสหรัฐจากอิรักและอัฟกานิสถานโดยเริ่มต้นในสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ (Donald J. Trump) และสิ้นสุดในสมัยประธานาธิบดีโจ ไบเดน (Joseph R. Biden) ช่วงกลางปี 2021 ไมเคิล บัคสีย์ (Michael Beckley) อาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยทัฟส์ (Tufts University) กล่าวถึงศักยภาพทางการทหารของสหรัฐอเมริกา แม้จะทุ่มงบประมาณไปมาก แต่สหรัฐอเมริกายังไม่พร้อมทำสงครามกับจีน (Beckley, 2021) ผู้บังคับบัญชาการทหารของสหรัฐอเมริกาในอินโด-แปซิฟิก พลเรือเอกฟิลลิปส์ เดวิดสัน (Admiral Philip Davidson) ยังกล่าวในลักษณะเดียวกัน คือ ศักยภาพทางการทหารของจีนในอีกหกปีข้างหน้า นั้น จะสามารถเปลี่ยนสถานะให้มีชัยชนะเหนือสหรัฐอเมริกาและยกระดับสถานะของจีนในเอเชียตะวันออก (Bergenrue, 2021)

การลากเส้นจากอาณาบริเวณทะเลจีนใต้มาจนถึงขนาด้านตะวันออกชายฝั่งของจีนเป็นพื้นที่เขตอิทธิพล คำว่า เขตอิทธิพล (Sphere of Influence) หมายถึงการกำหนดรูปแบบในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ทำให้รัฐหนึ่ง ที่เรียกว่าผู้มีอิทธิพลมากกว่าจะใช้อำนาจเหนือประเทศอื่น ๆ โดยส่วนประกอบหลักคือ ระดับการควบคุมทางอำนาจจะต่ำกว่าการควบคุมของรัฐที่เป็นเจ้าอาณานิคมที่มีต่อรัฐได้ อาณานิคม หากแต่มีอำนาจเหนือผู้นำของรัฐนั้น ๆ โดยความมีอิทธิพลเหนือกว่านั้นจะเป็นด้านอุดมการณ์และเศรษฐกิจมากกว่าด้านการบีบบังคับ (Etzioni, 2015, pp. 117-132) จากภาพ 1 จะเห็นได้ถึงเขตอิทธิพลของจีนโดยครอบคลุมพื้นที่เพื่อนบ้านรอบด้านของจีน

จีนรักษาเขตอิทธิพลในพื้นที่ดังกล่าว โดยการส่งเรือลาดตระเวนสัญจรเพื่อตรวจสอบความมั่นคงและยังอ้างสิทธิเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ (Spratly Island) และพาราเซล (Paracel Island) (โปรดดูภาพ 2) โดยจีนได้ตั้งด่านไว้จำนวน 7 และ 20 แห่งตามลำดับ (Center for Strategic and International Studies, 2022) การลากเส้นเขตอิทธิพลของจีนไปยังพื้นที่เกาะดังกล่าว และยังเข้าไปจัดตั้งด่านด้วยเหตุผลเพื่ออ้างอธิปไตยเหนือเขตดังกล่าว สำหรับเกาะใต้หวัน จีนมีนโยบายทางทหารโดยย้าว่า

ได้หวันเป็นส่วนหนึ่งของจีน และฝ่ายกองทัพสาธารณรัฐจีน (China People's Liberation Army) พร้อมปะทะกับสหรัฐอเมริกาหากรุกล้ำเข้ามายังพื้นที่ควบคุมของจีน

กองกำลังทหารของจีนใช้เพื่อการควบคุมและป้องปรามการแบ่งแยกดินแดนของจีนทั่วประเทศได้ อีกทั้งกองกำลังทหารของจีนยังมีศักยภาพสูงสุดในทวีปเอเชียที่อาจตอบโต้กลับสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคหากถูกโจมตี หากแต่นโยบายต่างประเทศของจีน ไม่รุกรานรัฐภายนอก ทั้งยังไม่ส่งทหารขนาดใหญ่หรือกองเรือเพื่อบุกเข้าไปยังรัฐใกล้เคียง (Center for Strategic and International Studies, 2022) การสะสมกองกำลังทหารของทั้งสหรัฐอเมริกาและจีนยังคงดำรงอยู่ต่อไปเพื่อเป็นการป้องปรามและสร้างภัยคุกคามต่อกันในทางอ้อมเท่านั้น และไม่มี การปะทะกันโดยตรง

ภาพ 1 เขตอิทธิพลของจีน

ที่มา: Jacob, 2010

ภาพ 2 พื้นที่การอ้างสิทธิของจีนเหนือทะเลจีนใต้

ที่มา: Holmes, 2012

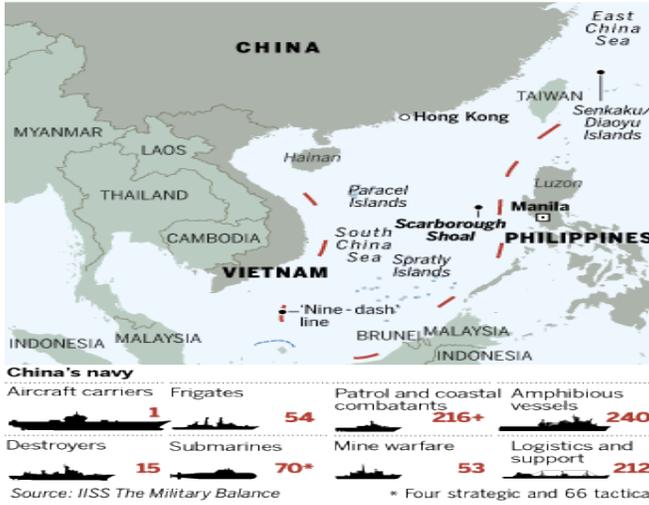
ภาพ 3 แสดงการแข่งขันทางอิทธิพลระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา

ที่มา: Bradley, 2019

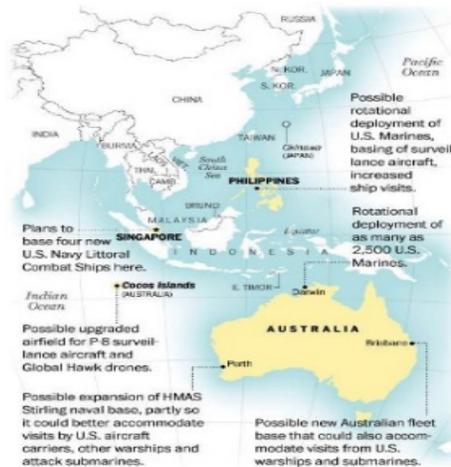
การแข่งขันทางอำนาจทางการทหารระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนไม่ใช่เรื่องใหม่ หากแต่ดำรงสถานะเช่นนี้มาอย่างยาวนาน สหรัฐอเมริกาและจีนต่างก็มีพันธมิตร และกองกำลังในพื้นที่ทะเลจีนใต้ ทั้งนี้ความมุ่งหวังของทั้งสองรัฐ นั้น โอ อี ซุน นักวิจัยอาวุโสแห่งสถาบันกิจการระหว่างประเทศสิงคโปร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ กล่าวว่า จีนต้องการสร้างเขตอิทธิพลและพื้นที่กันชน โดยที่สหรัฐ ต้องการรักษาพื้นที่การอ้างสิทธิ์ของจีนให้เป็นน่านน้ำสากล (Jennings, 2021) โดยรัฐบาลประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ยังได้ย้ำถึงความต้องการมีเสรีภาพในการ เดินทางเพื่อให้ทะเลจีนใต้เป็นน่านน้ำสากล และประธานาธิบดี โจ ไบเดน ก็ยึดถือ ยุทธศาสตร์ทางทะเลในลักษณะเดียวกัน (Jennings, 2021) สหรัฐอเมริกาคงกองกำลัง ทหารในพื้นที่ทะเลจีนใต้เพื่อรักษาสถานภาพเดิม (Status Quo) ของน่านน้ำ และเป็นการคานดุลอำนาจกับจีน จากภาพ 3 แสดงพื้นที่เขตอิทธิพลระหว่างจีนและ สหรัฐอเมริกาที่ยังคงแข่งขันกันสะสมอาวุธและกองกำลัง จีนยังคงกองเรือในพื้นที่ อ้างสิทธิ์การครอบครองโดยลากเส้นจากชายแดนเกาะไหหลำ วนรอบมาจนถึง ฟิลิปปินส์และสิ้นสุดที่ไต้หวัน โดยภาพ 4 แสดงกองกำลังรบทางทะเลของจีน ในเขต อิทธิพลและพื้นที่อ้างสิทธิ์การครอบครองของจีน ส่วนสหรัฐอเมริกามีพันธมิตรที่ ใกล้ชิดอยู่วงนอก ล้อมรอบเขตอิทธิพลของจีน เช่น ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ และได้หวัน ดังปรากฏในภาพ 5 แสดงพื้นที่พันธมิตรหลักของสหรัฐอเมริกาที่อยู่รายล้อม ทะเลจีนใต้ ทั้งนี้ ทั้งสองฝ่ายยังคงแข่งขันกันสะสมกองกำลังอาวุธเพื่อความมั่นคง สหรัฐอเมริกายังคงเฝ้าจับตามองจีนในฐานะคู่แข่งชั้นทางอำนาจที่มีศักยภาพและ ภัยคุกคามต่อพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาเช่น ไต้หวันและฟิลิปปินส์

ภาพ 4 เรือรบในรูปแบบต่าง ๆ ของจีนที่วนรอบทะเลจีนใต้

ที่มา: Dyer, McGregor, & Savestopulo, 2014

ภาพ 5 ท่าเรือที่ตั้งฐานทัพและอาวุธของสหรัฐอเมริกาในทะเลจีนใต้

ที่มา: Karklis, 2012

การแข่งขันทางอำนาจทางการทหารเหนือทะเลจีนใต้ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนได้ส่งผลกระทบต่อออสเตรเลียในการเลือกข้าง จากตอนแรกออสเตรเลียเป็นพันธมิตรทางการทหารของสหรัฐอเมริกามาโดยตลอดและไม่ตระหนักถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนที่จะคานอำนาจกับสหรัฐอเมริกาจนออสเตรเลียต้องเลือกอยู่เคียงข้างรัฐใดรัฐหนึ่ง อีกทั้งยังแบ่งแยกความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียอยู่เคียงข้างสหรัฐอเมริกาในฐานะเป็นพันธมิตรทางการทหาร และเป็นหุ้นส่วนทางการค้าหลักของจีน (White, 2017) นายมาลคอม เทิร์นบอล (Malcolm Turnbull) อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลียเคยกล่าวว่า “ออสเตรเลียไม่ต้องเลือกระหว่างจีน หรือ สหรัฐอเมริกา เมื่อสหรัฐอเมริกาทำให้เรามั่นคง และจีนทำให้เราวุ่น” (White, 2017)

จีนไม่ได้ต้องการให้ออสเตรเลียอยู่เคียงข้าง เพียงแต่ไม่ต้องการให้ออสเตรเลียร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาเพื่อมารุกรานจีน (Hutchens, 2017) หัวหน้าคณะรัฐมนตรีกลาโหม นายแองกัส ฮุสตัน (Angus Houston) ได้กล่าวถึง การบุกรุกของจีนเข้าไปยังพื้นที่หมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีย์ในทะเลจีนใต้ ทั้งยังยึดครองและตั้งกองกำลังว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายระหว่างประเทศและควรถอนทหารจีนออกจากพื้นที่ดังกล่าว ทั้งยังย้ำว่าหากจีนยังคงกองกำลังไว้จะยิ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งภูมิภาค และศาลอนุญาโตตุลาการถาวร ณ กรุงเฮกกลางปี ค.ศ.2016 ได้กล่าวว่า จีนไม่ได้มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ร่วมในพื้นที่หมู่เกาะในทะเลจีนใต้ (Roggeveen, 2021) แต่ออสเตรเลียไม่เห็นด้วยกับแนวทางที่สหรัฐอเมริกาจะปิดล้อมเกาะและมองว่ามี การควบคุมการเดินเรือในทะเลจีนใต้

เมื่อออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาหันมาสร้างความร่วมมือกัน แต่การพิจารณาว่าจีนเป็นภัยคุกคามร่วมกันอาจเป็นเรื่องที่เกินจริง จีนปกครองแบบเผด็จการแต่ก็ไม่ได้รุกรานรัฐใด ๆ อีกทั้งศักยภาพทางการทหารของสหรัฐอเมริกายังคงมีมากกว่าจีนด้วยปริมาณกองกำลัง ฐานทัพ อาวุธที่ทันสมัย รวมทั้งอาวุธนิวเคลียร์ ทั้งนี้ สหรัฐอเมริกายังมีพันธมิตรอยู่ทั่วทุกภูมิภาค หากแต่จีนสร้างความไม่มั่นใจให้กับสหรัฐอเมริกาและพันธมิตร จากการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและการก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในภูมิภาคเป็นสิ่งที่ท้าทายสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลียยังคงอยู่ข้างเดียวกับสหรัฐอเมริกาจากการเป็นพันธมิตรที่ยาวนานและใกล้ชิดที่สุด เพื่อความมั่นคงในเอเชียแปซิฟิก การแข่งขันทางอำนาจระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน และการมองจีนว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของ

สหรัฐอเมริกาจึงเป็นปัจจัยผลักดันให้ ออสเตรเลียเลือกพันธมิตรเก่าอย่างสหรัฐอเมริกา เพื่อจุดมุ่งหมายด้านความมั่นคงมาก่อนด้านเศรษฐกิจ

2. ทางการค้า

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนที่ได้เริ่มต้นขึ้นในยุคของประธานาธิบดีเต็ง เสี่ยวผิง (Deng Xiaoping) ผู้ที่เดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกาในยุครัฐบาลประธานาธิบดี จิมมี คาร์เตอร์ (Jimmy Carter) ในปี 1979 นั้นถือได้ว่าเป็นก้าวสำคัญในการหันกลับมาปฏิรูป ปรับเปลี่ยน และพัฒนาประเทศจีน ตามแนวทางทุนนิยมและเสรีนิยม โดยเริ่มต้นจากนโยบายสี่ทันสมัย” โดยไม่สนใจว่าการเมืองจะเป็นเช่นไร ขอให้จีนพัฒนาให้ทันสมัยก็พอ” ซึ่งในยุคนี้เรียกว่า “สังคมนิยมที่รัฐผนวกตลาด” (State Socialism Plus Market) เป็นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางเสรี เช่นการค้าตามแนวชายฝั่งตะวันออกรวมทั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศในปัจจุบันเศรษฐกิจมาถึงจุดที่สูงมาก ด้วยปริมาณการค้าต่อวันผ่านทางออนไลน์มีมากถึง 30 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งสินค้าไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของจีน (Eisenman, 2018)

การค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน เริ่มต้นปี 1970 เมื่อสหรัฐให้สิทธิชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์เดียวกับจีน และในปลายทศวรรษที่ 70 ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างจีนและสหรัฐเริ่มเติบโตขึ้นเป็นสองเท่าโดยเพิ่มขึ้นในปี 1978, 1979 และ 1980 เป็นจำนวน 1 พันล้าน, 2.3 พันล้าน และ 4.8 พันล้าน ตามลำดับ (Wang, 2013) จุดเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างจีนและบรรดารัฐต่าง ๆ เริ่มต้นขึ้นนับตั้งแต่ปี 1985 สหรัฐอเมริกากลายเป็นคู่ค้าที่สำคัญลำดับที่สามต่อจากญี่ปุ่นและฮ่องกง ฮ่องกงถือได้ว่ามีบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ร้อยละ 30 ของการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างจีนและสหรัฐอเมริการะทำผ่านฮ่องกง เนื่องจากสหรัฐอเมริกาคือเป็นนักลงทุนที่ใหญ่ที่สุดในฮ่องกงมากถึง ร้อยละ 54 ของการลงทุนทั้งหมด และญี่ปุ่นรองลงมาร้อยละ 21 และอังกฤษร้อยละ 7 (Wang, 2013)

การเข้าเป็นสมาชิกการค้าโลกของจีนส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าและส่งออกเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2005 จีนมีปริมาณการค้ามากเป็นอันดับสามรองจากสหรัฐอเมริกาและเยอรมนี จากในปี 1978 มูลค่าการค้าของจีน เท่ากับ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2005 ขยับขึ้นมาเป็น 1.4 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งนี้ สามปีนับจากจีนเข้าร่วมเป็นสมาชิกการค้าโลก สหรัฐอเมริกามีมูลค่าส่งออก 82 ล้านเหรียญ และมูลค่านำเข้าจากจีน 92 ล้านเหรียญสหรัฐ ทั้งนี้สหรัฐอเมริกาเริ่มขาดดุลทางการค้า

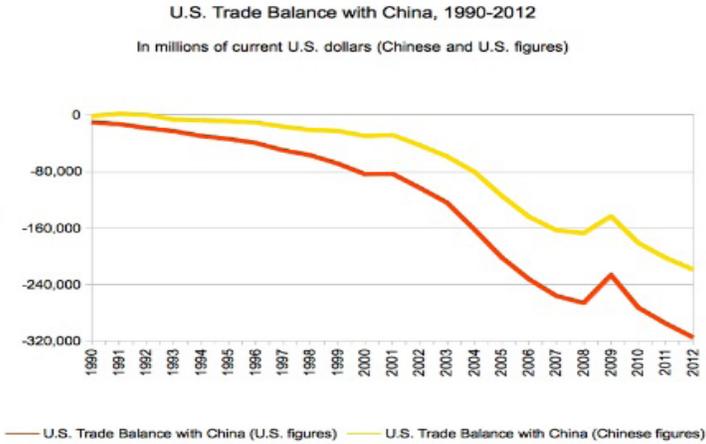
กับจีน (ภาพ 6) นับตั้งแต่ปลายปี 1982 ดุลการค้าสหรัฐอเมริกาและจีนเริ่มเกิดช่องว่างระหว่างกัน โดยที่ กราฟแสดงให้เห็นดุลบัญชีการค้าสหรัฐอเมริกา เมื่อเปรียบเทียบกับจีนแล้ว ช่องว่างกว้างมากขึ้นและขยายมากที่สุด ในปี 1990 ช่องว่างดังกล่าวจีนขาดดุลการค้าที่-2,000 ในขณะที่สหรัฐอเมริกาขาดดุลการค้าที่-10,000 (ภาพ 7) นับตั้งแต่ทศวรรษ 90 และศตวรรษใหม่ จีนยังคงได้ดุลการค้ามากกว่าสหรัฐอเมริกา แม้ว่าดุลการค้าของสหรัฐอเมริกาจะติดลบมากถึง 320,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และจีนติดลบ 230,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ภาพ 8) แสดงว่าสหรัฐอเมริกาเสียเปรียบทางการค้ามากกว่าจีนในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้นตามจำนวนปี ในปี 1982 มีปริมาณการส่งออกและนำเข้าแตกต่างกันไม่ถึงหนึ่งพันล้านเหรียญ ในขณะที่ ปี 1990 ปริมาณการนำเข้าสินค้าจีนของสหรัฐอเมริกามากกว่าการนำเข้าสินค้าสหรัฐอเมริกาของจีนมากถึงสองเท่าตัว

ภาพ 6 ปริมาณการค้าสหรัฐอเมริกากับจีนในปี 1972-1990

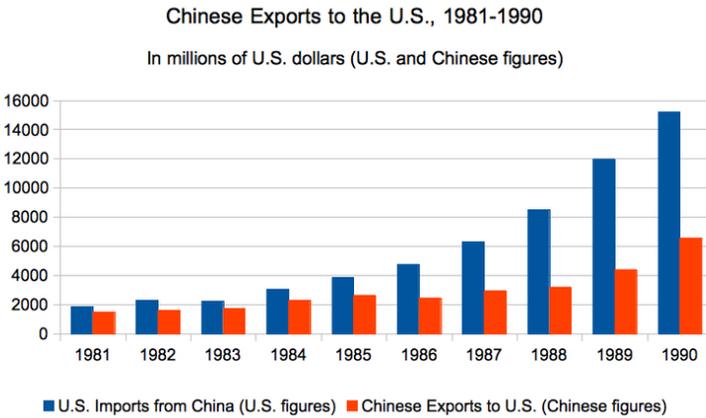
ที่มา: Wang, 2013

ภาพ 7 ปริมาณการค้าสหรัฐอเมริกากับจีนในปี ค.ศ.1990-2012

ที่มา: Wang, 2013

ภาพ 8 ปริมาณการนำเข้าและส่งออกสินค้าจีนไปยังสหรัฐอเมริกา

ที่มา: Wang, 2013

ในปี 2020 สหรัฐอเมริกาขาดดุลทางการค้ากับจีน เป็นมูลค่า 310.8 ล้านเหรียญสหรัฐ หรือร้อยละ 9 น้อยกว่าปี ค.ศ.2019 ที่มีมูลค่ามากถึง 345.2 ล้านเหรียญสหรัฐ การขาดดุลทางการค้าสหรัฐอเมริกาต่อจีนเป็นไปอย่างต่อเนื่องด้วยการนำเข้าสินค้าจีนมีมูลค่า 435.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ มากกว่ามูลค่าปริมาณการส่งออกไปยังจีนเป็นจำนวน 124 พันล้านเหรียญสหรัฐ (Amaded, 2021) สาเหตุที่ทำให้สหรัฐอเมริกาขาดดุลทางการค้า เพราะค่าจ้างแรงงานราคาถูกลงและอัตราแลกเปลี่ยนที่ตายตัวผูกติดกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตามทั้งประธานาธิบดีทรัมป์ที่ขึ้นภาษีสินค้าไปแล้วสามระลอกและจีนได้ตอบโต้กลับมานั้น จนมาถึงในยุคประธานาธิบดี โจ ไบเดน ยังคงดำเนินไปในทางเดียวกับทรัมป์เพื่อทำให้สหรัฐอเมริกา ยังคงเป็นเจ้าในทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจและการทหาร โดยเขายังกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นการแจ้งเตือนต่อการปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรมทางการค้าของจีน รวมไปถึงการตรวจสอบกลับกรอง และไม่เคารพในทรัพย์สินทางปัญญา

ความไม่ลงรอยกันระหว่างออสเตรเลียและจีน

ยุคที่ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและออสเตรเลียกระชับมากขึ้นเริ่มต้นในสมัยนายกรัฐมนตรี จูเลีย กิลลาร์ด (Julia Gillard) พรรค ALP และในยุครัฐบาลต่อมา นำโดยนาย โทนี แอบบอท์ (Tony Abbott) ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง (Xi Jinping) ได้ออกมากล่าวถึงความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นของทั้งสองฝ่าย และเพื่อสานต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองรัฐบาล ออสเตรเลียได้เข้าร่วมในธนาคารเพื่อการการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย (Asia Infrastructure Investment Bank: AIIB) ภายใต้การนำของจีนในเดือนมีนาคม ปี 2015 และลงนามการค้าเสรีระหว่างจีนและออสเตรเลีย (China–Australia Free Trade Agreement: CHAFTA) ปลายปี 2015 (Zhou & Laurenceson, 2021)

จนกระทั่งในปี 2017 พบว่ามีเศรษฐีชาวจีนนามว่า ดร.เซา ชัก วิง (Dr Chau Chak Wing) และ นาย ฮวง เซียงโม (Huang Xiangmo) ได้ให้เงินบริจาคแก่พรรคการเมืองหลัก ๆ ในออสเตรเลีย เช่น พรรคแรงงาน พรรคเสรีและพรรคแห่งชาติกว่า 6.7 ล้านเหรียญสหรัฐ และ ดร.เซา ยังเสนอให้เงินบริจาคแก่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งซิดนีย์ (University of Technology Sydney: UTS) จำนวน 20 ล้านเหรียญ เพื่อใช้ในการออกแบบคณะบริหารธุรกิจ ทั้งนี้ นายฮวง ยังได้บริจาคเงินอีก 1.8 ล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อจัดตั้งสถาบันความสัมพันธ์ออสเตรเลียและจีน ด้วยข้อเสนอเป็นผู้เลือกผู้อำนวยการสถาบันเอง โดยเสนอให้อดีตรัฐมนตรีต่างประเทศ คือ นาย บ็อบ คาร์รี่ (Bob Carr)

ขึ้นมาดำรงตำแหน่งดังกล่าวหน่วยยุทธศาสตร์ข่าวกรองแห่งออสเตรเลีย (Australia Intelligence Strategic Organization: AISO) พบว่าการให้เงินบริจาคนี้มีสายสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Uhlmann, 2017) และมีแนวทางส่งเสริมการค้าเน้นนโยบายออสเตรเลียบางอย่าง ทำให้รัฐบาลออสเตรเลียมองว่าเป็นการรุกล้ำเข้ามามีอิทธิพลของจีนในวิถีชีวิตและการเมืองของออสเตรเลีย

เงินบริจาคที่พรรคแรงงานและพรรคเสรีนิยม (Liberals and Labor Party) เป็นจำนวน 200,000 และ 897,960 เหรียญสหรัฐ ตามลำดับ อาจส่งผลให้นักการเมืองออสเตรเลียไม่มีอิสรภาพในการกำหนดนโยบาย (Mckenzie et al., 2017) นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่พรรคคอมมิวนิสต์จับตาดูนายโทนี่ ชาง (Tony Chang) นักศึกษาสัตวศาสตร์ในออสเตรเลียที่ได้ไปเดินขบวนรำลึกเหตุการณ์จัตุรัสเทียนอันเหมินที่เมืองบรีสเบน ส่งผลให้เขาถูกจับตามองจากตัวแทนพรรคคอมมิวนิสต์จีน สืบเนื่องมาจากในอดีตเมื่อเขาอยู่ในจีน เขาเคยมีประเด็นทางการเมืองมาก่อน ด้วยการไปติดป้ายให้การสนับสนุนการประกาศเอกราชของไต้หวัน ณ ช้างถนในเมืองเซินหยาง (Shenyang) จนเป็นสาเหตุให้เขาตัดสินใจมาเรียนต่อที่ออสเตรเลีย เขาได้ยืนยันการขาดเสรีภาพมากขึ้นถึงแม้ว่าเขาจะอยู่ในออสเตรเลีย จากการกระทำของรัฐบาลคอมมิวนิสต์จีนที่จับตาดูเขา (Mckenzie et al., 2017) จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นเหมือนการลั่นไกปืนให้ความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรเลียและจีนร้าวฉาน เมื่อออสเตรเลียมองว่าการกระทำดังกล่าวของจีนได้เข้ามาแทรกแซงทางการเมืองออสเตรเลีย

จากการแทรกแซงในทางอ้อมด้วยเงินสนับสนุนต่อพรรคการเมืองออสเตรเลีย ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงที่ทำให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากจีน จะอนุญาตให้จีนเข้ามามีบทบาทในออสเตรเลียมากขึ้น คอลิน ไตกกล่าวถึงเอกสารรายงานของเจ้าหน้าที่ออสเตรเลียว่า ความสัมพันธ์ออสเตรเลียกับจีนเกือบจะไปได้ดีแต่กลับนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่เลวร้ายเมื่อจีนแทรกแซงในวิถีทางการเมืองของออสเตรเลียในทางที่ทำให้เป็นภัยคุกคาม (Mackerra, 2021, pp. 37–38)

อดีตนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย นายแมคคอล์ม เทิร์นบูล (Malcolm Turnbull) ได้เพิ่มความขัดแย้งระหว่างออสเตรเลียกับจีนให้รุนแรงมากยิ่งขึ้น จากนโยบายห้ามการนำเข้าโทรศัพท์มือถือของจีน ยี่ห้อหัวเว่ย (Huawei) และเครือข่ายด้านโทรคมนาคมและโทรศัพท์มือถือของจีนในนาม ZTE 5G เนื่องจาก นายแมคคอล์ม มองว่าเป็นความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนหากใช้โทรศัพท์ที่ผลิตโดยจีน อีกทั้งเขายังย้ำว่าเป็นประเด็นด้านความมั่นคงหากอนุญาตให้ใช้เครือข่าย ZTE โดยที่

เทคโนโลยีดังกล่าวนี้จะเท่ากับอนุญาตให้จีนเข้าถึงข้อมูลลับต่าง ๆ ของออสเตรเลีย ซึ่งเป็นภัยต่อความมั่นคง (Choudhury, 2019)

นอกจากประเด็นความขัดแย้งทางการค้าด้วยการจำกัดการนำเข้าสินค้า เทคโนโลยีจากจีนแล้ว ความขัดแย้งระหว่างออสเตรเลียและจีนยังลุกลามไปยังประเด็นการค้าด้านอื่น ๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการติดเชื้อโควิด-19 ที่มีจุดเริ่มต้นจากเมืองอู่ฮั่น (Wuhan) ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาออกมาตรการตอบโต้ทางการค้าด้วยการเพิ่มมาตรการกีดกันทางการค้าที่เข้มข้นมากขึ้นด้วยการกำหนดภาษีที่สูงมากกว่าเดิม³

นับตั้งแต่เมษายน ปี 2020 รัฐมนตรีต่างประเทศออสเตรเลียนางมาริส เพน (Marise Payne) เรียกร้องให้นานาชาติ ใต้สวนต่อกรณีแหล่งที่มาของเชื้อไวรัสโคโรนา ซึ่งได้รับการรายงานว่าอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น (Wuhan) ซึ่งจีนได้จัดการปัญหานี้เพียงผู้เดียว โดยไม่ได้แถลงการณ์หรือขอคำปรึกษาทางการทูตกับรัฐบาลออสเตรเลีย ส่งผลให้สถานทูตจีนในออสเตรเลียถูกคุกคาม ด้วยสาเหตุที่จีนเป็นเหตุให้ชาวออสเตรเลียในปักกิ่งติดเชื้อโควิด ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย นายสก๊อต มอร์ริสัน ยังแนะนำให้ผู้ตรวจการองค์การอนามัยโลกในอู่ฮั่น ควรมีการคุ้มกันสถานการณ์แพร่ระบาดโควิดในลักษณะเช่นเดียวกับการตรวจสอบอาวุธอื่น ๆ นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ออสเตรเลียได้กำหนดมาตรการจำกัดการนำเข้าสินค้าออสเตรเลียหลายชนิด (Tan, 2021a)

---

³ เดิมที่ความขัดแย้งระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาได้เริ่มต้นขึ้นนับตั้งแต่ปี 2018 หลังการประชุม G20 ที่กรุงโนสไอเรส อาเจนตินา ผู้แทนการค้าสหรัฐอเมริกา นายโรเบิร์ต ไลท์ไฮเซอร์ (US Trade Representative Robert Lighthizer) ได้รายงานการสืบสวนตามมาตรา 301 ต่อมาตรากฎหมาย นโยบายและปฏิบัติของจีน ที่เกี่ยวข้องกับกาโอบนย้ายเทคโนโลยี การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและนวัตกรรมอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งจีนไม่ได้แก้ไขตามการสืบสวนดังกล่าวต่อไปสู่การขึ้นภาษีสหรัฐอเมริกาตอบโต้ยังสินค้าจีน ส่งผลให้จีนยื่นเรื่องการขึ้นภาษีของสหรัฐอเมริกา ไปยังเวทีการค้าโลก WTO ในด้านการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งโดยไม่เลือกปฏิบัติ ข้อลดหย่อนเรื่องการเก็บภาษีนำเข้าเกินกว่าอัตรา และขัดกับความตกลงว่าด้วยกฎและกระบวนการที่ใช้กับการระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Understanding: DSU) โดยที่สหรัฐอเมริกา ยื่นฟ้องจีน 2 กรณีข้อพิพาท ได้แก่การละเมิดการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการที่จีนขึ้นภาษีตอบโต้การขึ้นภาษีตามมาตรา 301 ของสหรัฐฯ อ่างเพิ่มเติม (World Trade Organization, 2018)

รัฐบาลจีนออกมาตรการควบคุมเข้มด้านภาษีสินค้านำเข้าของออสเตรเลียมายังจีน สินค้าหลัก ๆ ที่จีนนำเข้าจากออสเตรเลีย เช่น ข้าวบาร์เลย์ โวน์ เนื้อแดง ผ้าย ไม้ กุ้ง ล็อบสเตอร์ และแร่เหล็กธรรมชาติ โดยเฉพาะแร่เหล็กที่ออสเตรเลียพึ่งพึ่งตลาดจีน ออสเตรเลียส่งออกเหล็กมีมูลค่าเกือบครึ่งของสินค้าส่งออกทั้งหมดของออสเตรเลีย ไปยังจีน ทำให้จีนเน้นการเพิ่มภาษีสินค้านี้เป็นประเด็นหลัก แม้จะมีประเด็นอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับความขัดแย้งทางการค้า เช่น การศึกษาและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในออสเตรเลียที่เปิดรับนักศึกษาและนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นตลาดหลักได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเช่นเดียวกัน (Choudhury, 2020) ต่อมาได้นำไปสู่การคว่ำบาตร สินค้าระหว่างกัน ออสเตรเลียขึ้นภาษีสินค้าที่นำเข้าจากจีนอีกทั้งยังห้ามการนำเข้า สินค้าจากจีนอีกหลายรายการ

จะเห็นได้ว่าการบริจาดเงินของจีนต่อพรรคการเมืองหลัก ๆ ในออสเตรเลีย และการเรียกร้องให้มีการไต่สวนเรื่องต้นกำเนิดการแพร่เชื้อโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นที่ออสเตรเลียมีต่อจีน ทั้งในการแทรกแซงทางการเมืองซึ่งเป็นเรื่องไม่อาจยอมรับได้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากการบริจาดเงิน จะกระทบต่อเสรีภาพในการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง อีกทั้ง การแพร่ระบาด เชื้อโควิดได้ส่งผลกระทบต่อระบบโลกไม่ใช่แค่จีนและออสเตรเลีย ซึ่งจีนควรที่จะเปิดเผยที่มา ที่ไปอย่างโปร่งใส เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจในอนาคต ที่หากมีข้อสงสัย ในประเด็นอื่น ๆ จะไม่ได้รับการเปิดเผยในลักษณะเดียวกัน

การประยุกต์แนวคิดสัญนิยมกับการอธิบายการแข่งขันทางทะเลเหนือ่านน้ำ ทะเลจีนใต้

การแข่งขันทางอำนาจเหนือทะเลจีนใต้ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน จะสามารถประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด สัญนิยม ว่าด้วยเรื่องการแข่งขันกันสะสมอำนาจ ทางทหารระหว่างสองฝ่าย โดยเฉพาะจีนที่มีแนวโน้มการเพิ่มพูนอำนาจทาง การทหารไปในลักษณะเดียวกับอำนาจทางเศรษฐกิจอันส่งผลให้สหรัฐอเมริการับรู้ และรู้สึกท้าทายทางอำนาจทั้งทางทหารและทางเศรษฐกิจ สหรัฐอเมริกาจึงไม่อาจ ดำรงอยู่โดยไม่เพิ่มพูนศักยภาพทางการทหาร ดังกล่าวนี้ สหรัฐอเมริกาและจีน ต่างฝ่ายต่างก็ดำรงอยู่ในรูปแบบความมั่นคงในทางแพรง (Security Dilemma) หมายถึง ความหวาดระแวง หรือการกลืนไม่เข้าคายไม่ออก หากรัฐใดรัฐหนึ่งเพิ่มพูน ศักยภาพทางอำนาจ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความรู้สึกไม่มั่นคงทางอำนาจให้กับ อีกรัฐหนึ่งและการดำรงความเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น

การศึกษาทฤษฎีสัจนิยมใหม่ในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นการอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐในระบบระหว่างประเทศ โดยพิจารณาจากโครงสร้างระบบระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อข้อกำหนดพฤติกรรมของรัฐ ซึ่งในการอธิบายปฏิสัมพันธ์ในระบบระหว่างประเทศ รัฐยังคงเป็นตัวแสดงหลักที่ไม่อาจพึ่งพิง ไม่อาจมั่นใจและไม่อาจคาดการณ์ได้ ในกรณีของสหรัฐอเมริกาและจีน สหรัฐอเมริกาดำรงความเป็นขั้วเดียวในระบบระหว่างประเทศท่ามกลางการเติบโตทางเศรษฐกิจและทางการทหารของจีนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันอาจส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขั้วแห่งอำนาจในระบบระหว่างประเทศ

เคนเนทท์ วอลซ์ (Kenneth Waltz) นักคิดในสำนักสัจนิยมใหม่ ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างแนวคิดสัจนิยมใหม่และสัจนิยมดั้งเดิม โดยแนวคิดสัจนิยมดั้งเดิมเน้นที่รัฐ เป็นตัวแสดงหลัก โดยที่รัฐมีเหตุและผลกำกับการกำหนดนโยบายต่างประเทศ นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยปัจจัยด้านการเมืองภายนอกมากกว่าสนใจเนื้อหาทางประวัติศาสตร์หรือการเมืองภายใน (Mahamat, 2018, pp. 113–121) สำหรับแนวคิดสัจนิยมใหม่กล่าวถึงการกำหนดนโยบายต่างประเทศไม่ได้อยู่ที่ตัวแสดงเพียงรัฐเท่านั้น หากแต่ยังประกอบไปด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงอื่น ๆ ภายในโครงสร้างขั้วแห่งอำนาจในระบบระหว่างประเทศ จากหนังสือ *Man State and War* โดยเคนเนทท์ วอลซ์ กล่าวถึงระบบระหว่างประเทศมีลักษณะไร้ระเบียบเนื่องจากไม่มีรัฐบาลกลางควบคุมพฤติกรรมแห่งรัฐนั้น ๆ ได้ และได้อธิบายสาเหตุของสงครามมาจากจินตภาพสามระดับคือ ระดับรัฐ ระดับภายในรัฐ และระดับระหว่างประเทศ (Waltz, 2001) แนวคิดสัจนิยมใหม่ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างจินตภาพที่หนึ่งและจินตภาพที่สอง (The first and Second Images) ซึ่งจินตภาพที่หนึ่งหมายถึง รัฐบาลและจินตภาพที่สอง หมายถึง ตัวแสดงที่อยู่ภายในรัฐ รวมไปถึงระดับกลุ่มและระดับปัจเจกบุคคล เช่น กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง กลุ่มผู้ขับเคลื่อนทางการเมืองที่มีความสัมพันธ์กันและมีส่วนต่อการกำหนดทิศทางนโยบายต่างประเทศ ในสงครามทางการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน สหรัฐอเมริกามีนโยบายกำหนดภาษีทางการค้ากับจีนอันส่งผลกระทบต่อตัวแสดงระดับต่ำกว่ารัฐ ระดับปัจเจกบุคคล เช่น นักลงทุนของจีน โดยมีนโยบายต่อบริษัทหัวเว่ย และ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ZTE 5G เพื่อให้จีนลดศักยภาพทางการแข่งขันทางการค้ากับจีน

แนวคิดอำนาจกลางและรัฐสมมตินิยมในการอธิบายลักษณะของรัฐออสเตรเลีย

แนวคิดอำนาจกลาง (Middle Power Theory) อธิบายรัฐอำนาจกลางประกอบด้วย คุณลักษณะด้านอำนาจระหว่างรัฐที่มีอำนาจน้อยและรัฐที่มีอำนาจมาก นอกจากนี้ รัฐอำนาจกลางยังมีบทบาทอย่างสร้างสรรค์ ในการส่งเสริมสันติภาพในระบบระหว่างประเทศ รัฐที่มีอำนาจกลางไม่อาจอธิบายแนวคิดนี้โดยดูที่ลักษณะขนาดของรัฐ เพียงคุณลักษณะเดียว หากแต่ดูที่ปัจจัยด้านอื่น ๆ จ็อง (Jeong) อธิบายรัฐที่มีอำนาจกลาง โดยพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม อุดมการณ์ เช่น มักจะเป็นรัฐที่ปกครองแบบประชาธิปไตย รัฐอำนาจกลางจะจัดอยู่ในตำแหน่งแกนกลางตาม การจัดแบ่งตามทฤษฎีระบบโลก และยังเป็นตัวแสดงหลักในภูมิภาค (Waltz, 2001) ทั้งนี้ ลอร์ลา เนซค์ (Laura Neack) กล่าวถึงรัฐอำนาจกลางในทางเศรษฐศาสตร์ โดยดูได้จากสถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัว จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายทางทหาร รวมไปถึงอัตราการรู้หนังสือ และอัตราการตายหลังคลอด (Teo, 2017, p. 225)

แทนกีร์ (Tanguy Struye de Swielande) กล่าวถึงคุณลักษณะของรัฐอำนาจ กลางประกอบด้วย ความสามารถของรัฐในระดับกลาง (medium range capacities) มองตัวเอง (Self-perceptions) ว่าเป็นรัฐอำนาจกลาง ได้รับการรับรองสถานะรัฐ ในฐานะที่เป็นรัฐอำนาจกลางตามการจัดเรียงลำดับของรัฐในระบบระหว่างประเทศ คุณลักษณะเด่นของรัฐอำนาจกลางที่ส่งผลกระทบต่อระบบระหว่างประเทศ เช่นการปกป้อง ผลประโยชน์ให้กับรัฐแกนกลางและมีบทบาทนำการเปลี่ยนแปลงระบบระหว่าง ประเทศจากตำแหน่งที่สามารถเชื่อมต่อได้ทั้งรัฐมหาอำนาจและรัฐระดับอำนาจน้อย (systemic impact) (Struye de Swielande, 2018)

ซาราห์ เตโอ (Sarah Teo) อธิบายรัฐอำนาจกลางโดยกล่าวถึงบทบาท ที่สร้างสรรค์ของรัฐอำนาจกลางในการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ซึ่งการกระทำ ของรัฐอำนาจกลางสะท้อนอัตลักษณ์จากการรับรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมา แนวทางอัตลักษณ์ดังกล่าวนี้ (Identity approach) สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่ยอมรับ ความเป็นรัฐอำนาจกลางซึ่งมีที่มาจาการรับรู้ภาพลักษณ์ของรัฐอำนาจกลาง ผ่านนโยบายต่างประเทศ จนทำให้ตัวแสดงต่าง ๆ รับผิดชอบต่ออัตลักษณ์ความเป็น รัฐอำนาจกลาง (Teo, 2017)

การรับรู้ของตัวแสดงต่าง ๆ ต่อสถานะความเป็นรัฐอำนาจกลางผ่านแนวคิด รั้งสรรค์นิยม (Constructivism) โดยอเล็กซานเดอร์ เวนด์ท์ (Alexander Wendt) กล่าวถึงการสร้างความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ของตัวแสดงต่าง ๆ โดยดูจากการกระทำ หรือ พฤติกรรมแห่งรัฐจนสามารถตีความได้ว่าแต่ละรัฐมีอัตลักษณ์ และผลประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ ความเข้าใจในอัตลักษณ์และผลประโยชน์ ทำให้รับรู้ทางสังคมได้ โดยรับรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดง แต่การรับรู้ด้านอัตลักษณ์ และผลประโยชน์ไม่ได้มีลักษณะเดียว เช่น การอธิบายคำว่าอนาธิปไตย (Anarchy) ในความเข้าใจของรัฐไม่ได้มีลักษณะเดียว (Wendt, 1992, p. 392) ทั้งนี้ เวนด์ท์อธิบายว่าการรับรู้ต่อพฤติกรรมแห่งรัฐ สามารถแบ่งปันความรู้ดังกล่าวให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วกัน และทั้งที่เป็นเรื่องอัตลักษณ์โดยทั่ว ๆ ไป และเรื่องที่เชื่อมต่อบริบทปัจเจกบุคคล (Jackson & Sorensen, 2007, p. 141) ดังเช่นการแข่งขันทางอำนาจทางการทหาร ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาเหนือทะเลจีนใต้ มีเพิ่มสูงขึ้นนับตั้งแต่จีนอ้างสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ และพาราเซลทั้งยังอธิบายว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตอิทธิพลของจีน

เวนด์ท์อธิบายแนวคิดสังคมนิยมใหม่และรั้งสรรค์นิยมว่ามีความแตกต่างกัน สังคมนิยมใหม่ อธิบายรัฐยังเป็นตัวแสดงหลักที่สำคัญที่สุด หากแต่ความสามารถของรัฐภายใต้โครงสร้างอำนาจในระบบระหว่างประเทศแตกต่างกัน ในขณะที่รั้งสรรค์นิยมตีความอัตลักษณ์ ความคิด การรับรู้ จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สังคมนิยมใหม่ จะเน้นที่ตัวแสดงมีพฤติกรรมอย่างไรขึ้นอยู่กับศักยภาพและความสามารถของรัฐนั้น ๆ ในขณะที่ แนวคิดรั้งสรรค์นิยม ทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความรู้ที่เคยรับรู้และตีความ ลักษณะอัตลักษณ์ของรัฐ เช่นมองความต้องการด้านทรัพยากรหรือ การครอบครองเหนือพื้นที่ของรัฐ ในกรณีการครอบครองอาวูธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือเพียง 5 ลูก มีอำนาจร้ายแรงกว่าอังกฤษครอบครองอาวูธนิวเคลียร์ 500 ลูก เพราะวัดจากความเป็นไปได้ในการโจมตีสหรัฐอเมริกาเป็นต้น หรือในกรณีเรือรบจำนวนมากของจีนลาดตระเวนเหนือทะเลจีนใต้ เป็นภัยคุกคามต่อสหรัฐอเมริกา แม้ว่าจีนจะมีเรือรบที่มีจำนวนน้อยกว่าสหรัฐอเมริกาก็ตาม เพราะการเพิ่มศักยภาพทางการทหารและเศรษฐกิจที่กำลังทะยานไปอย่างไม่จำกัด (Wendt, 1995, pp. 73-74)

ทั้งนี้ เวนด์ท์ยังได้อธิบายการรับรู้พฤติกรรมแห่งรัฐในระบบระหว่างประเทศ โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในระบบระหว่างประเทศ ว่าเป็นความสัมพันธ์แบบ ตัวแทนและโครงสร้าง (Agency and Structure) (Wendt, 1995, pp. 73–74) ตัวแทน หมายถึง รัฐและพฤติกรรมของรัฐ รวมถึงตัวแสดงภายในรัฐ ส่วนโครงสร้าง หมายถึงระบบระหว่างประเทศ ทั้งนี้รัฐและตัวแสดงภายในรัฐแสดงบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ ต่างก็แสดงให้เห็นถึงปฏิกริยาโต้ตอบกันไปมาระหว่าง ตัวแทนและโครงสร้าง โดยที่ต่างก็มีผลต่อกันและกัน เช่น การถอนทหารสหรัฐอเมริกาออกจาก อัฟกานิสถาน กลุ่มตอลิบาน (Taliban) ก้าวมาบริหารทางการเมืองแทนที่รัฐบาลที่ได้ รับการยอมรับจากสหรัฐอเมริกา เป็นเหตุให้ประชาชนชาวอัฟกานิสถานหนีจากระบอบการปกครองจากรัฐบาลภายใต้การนำของตอลิบานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน หรือกรณีการเพิ่มฐานทัพและอาวุธที่เพิ่มมากขึ้นของสหรัฐอเมริกาไปยังรัฐพันธมิตรที่ตั้งอยู่เหนือน่านน้ำทะเลจีนใต้ เมื่อจีนอ้างสิทธิอย่างจริงจังในความต้องการควบคุมและครอบครองน่านน้ำสากลบริเวณทะเลจีนใต้

แนวคิดรัฐสวัสดิ์นิยมจึงเป็นการสร้างและเชื่อมต่อกับความคิดความเชื่อต่อพฤติกรรมของรัฐในระบบระหว่างประเทศ ทั้งนี้ยังรวมถึงการอธิบายรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนและโครงสร้าง ที่ไม่ได้มีรูปแบบตายตัว หากแต่มีความเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ อันส่งผลต่อความคิดและความเชื่อต่อพฤติกรรมแห่งรัฐที่ไม่แน่นอนและไม่อาจคาดการณ์ได้

จากการสร้างและเป็นที่รับรู้ในอัตลักษณ์ของคุณลักษณะรัฐอำนาจกลาง รัฐอำนาจกลางมักจะมีหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างรัฐที่มีอำนาจและไม่มีอำนาจ ทั้งยังสร้างความร่วมมือเพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และส่งเสริมบทบาทสถานะที่จำเป็นต่อบรรดารัฐร่วมกัน อาจกล่าวได้ว่ารัฐที่มีอำนาจกลางมีหน้าที่ทั้งเป็นผู้ไกลเกลี่ย สร้างความสมดุล และผู้อำนวยประโยชน์ ระหว่างกลุ่มรัฐที่มีอำนาจที่หลากหลาย (Sook-Joung et al., 2015, p. 4, p. 6) รวากับเป็นสะพานเชื่อมต่อระหว่างรัฐ คูเปอร์ (Cooper) ฮิกกุต (Higgutt) และโนสซาล (Nossal) กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐอำนาจกลางที่ส่งเสริมทางเสถียร ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไปในแนวทางสันติภาพมากขึ้นเพราะรัฐอำนาจกลางจะมีบทบาทในการประนีประนอมและส่งเสริมแนวทางการทูต (Cooper, Higgott, & Nossal, 1993)

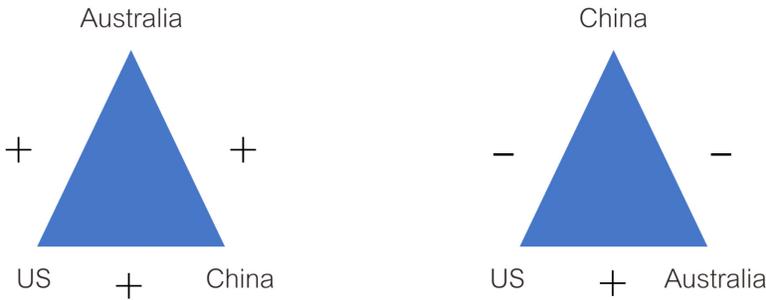
ตัวอย่างเช่น ออสเตรเลีย ในฐานะรัฐอำนาจกลาง กับการตัดสินใจเลือกข้างเดียวกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษในกรอบความร่วมมือ (Australia–United Kingdom–United States: ANKUS) หรือความร่วมมือสามฝ่ายระหว่างสหรัฐอเมริกา อังกฤษและออสเตรเลีย ไม่ใช่แค่การสะสมอาวุธนิวเคลียร์ใต้ท้องทะเล หากแต่ยังเป็นความร่วมมือในการรักษาความมั่นคงร่วมกัน รวมถึงความมั่นคงในโลกไซเบอร์และปัญญาประดิษฐ์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Singarimbun, 2021)

การเปลี่ยนดุลแห่งอำนาจจากออสเตรเลียคานดุลอำนาจระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกามาเป็นออสเตรเลียและสหรัฐอเมริการ่วมมือกันคานดุลอำนาจกับจีน

ความร่วมมือสามฝ่ายระหว่างสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลียเป็นก้าวการตัดสินใจที่สำคัญสำหรับออสเตรเลีย จากที่ออสเตรเลียรักษาดุลยภาพทางอำนาจในการสร้างความร่วมมือระหว่างจีน และสหรัฐอเมริกาโดยได้สร้างความสัมพันธ์กับจีนเพื่อความร่วมมือทางการค้าต่างตอบแทนในสินค้าที่ต่างฝ่ายต่างได้เปรียบทางการค้า ส่วนความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกาคือเป็นการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงที่ออสเตรเลียได้ให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกานับตั้งแต่ยุคสงครามเย็น

หากแต่การเปลี่ยนบทบาทใหม่ของออสเตรเลียในฐานะรัฐอำนาจกลางและดำรงความเป็นตัวแทน (Agency) และเปลี่ยนพฤติกรรมที่ส่งผลต่อโครงสร้างระหว่างประเทศ (Structure) ทำให้ออสเตรเลียที่เคยถ่วงดุลอำนาจระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา เปลี่ยนแปลงเป็นออสเตรเลียเสริมดุลอำนาจให้กับสหรัฐอเมริกาฝ่ายเดียว กล่าวคือ เปลี่ยนมาร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและหันหลังให้จีนทั้งทางการค้าและความมั่นคงเหนือน่านน้ำมหาสมุทรแปซิฟิก (ภาพ 9)

ภาพ 9 การเปลี่ยนการคานอำนาจของออสเตรเลีย ออสเตรเลียเปลี่ยนจาก
ดุลอำนาจระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน มาเป็นเสริมดุลอำนาจมายัง
ฝ่ายสหรัฐอเมริกา

ที่มา: ผู้เขียน

ออสเตรเลียกับยุทธศาสตร์หลัก (Grand Strategy)

คอลลิน เกรย์ (Colin Gray) อธิบายยุทธศาสตร์หลักหมายถึงทิศทางและ การใช้สินทรัพย์ด้านความมั่นคง รวมทั้งเครื่องมือทางการทหาร ซึ่งกำหนดนโยบาย โดยทางการเมือง (Colin, 2011, p. 3) กล่าวคือ ยุทธศาสตร์หลักคือ ยุทธศาสตร์ ในการบริหารของรัฐโดยใช้ทรัพยากรของรัฐในทุกด้าน เพื่อกำหนดนโยบาย ด้านความมั่นคง นโยบายทางการทหาร นโยบายต่างประเทศ และนโยบายเศรษฐกิจ

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของออสเตรเลียที่เป็นเกาะและล้อมรอบไปด้วยทะเล ทุกทิศทางอันเป็นลักษณะที่สำคัญต่อการพิจารณาโยบายด้านความมั่นคง ทั้งนี้ ออสเตรเลียได้แบ่งส่วนที่เป็นในวง ส่วนตรงกลางและส่วนที่เป็นนอกวงออกไป “ส่วนที่เป็นวงในเป็นเงื่อนไขสำคัญทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของออสเตรเลีย ที่จะต้องปกป้องการโจมตีที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเล และตอนเหนือ สำหรับส่วนตรงกลางจะรวมการคุ้มครองความมั่นคงในน่านน้ำเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเขตแปซิฟิกใต้ เพื่อให้มีกองกำลังทหารที่ให้การสนับสนุนความมั่นคงเหนือน่านน้ำด้านเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปาปัวนิวกินี ทิมอร์-เลสเต และประเทศ ในหมู่เกาะแปซิฟิก ในการสร้างความเข้มแข็งด้านความมั่นคง สำหรับส่วนที่เป็นนอกวง

จะอยู่บนพื้นฐานการปกป้องร่วมกันในภูมิภาคอินโดแปซิฟิก (Department of Defence, 2016; Wesley, 2016, pp. 23–24)

ยุทธศาสตร์หลักของออสเตรเลียโดยพิจารณาการขยายอำนาจทางทหารของจีน การเคลื่อนกองกำลังไปยังพื้นที่พิพาทในทะเลจีนใต้ และความต้องการเป็นผู้นำทางยุทธศาสตร์ของจีนต่อภูมิภาคเอเชีย ถือได้ว่าเป็นปัจจัยบังคับ (Leverage) ต่อนโยบายต่างประเทศของออสเตรเลีย (Lee, 2020) เมื่อออสเตรเลียประมวลนโยบายต่างประเทศโดยพิจารณาจีนในฐานะคู่แข่งทางการค้า และพิจารณาสหรัฐอเมริกาที่ช่วยให้ออสเตรเลียบรรลุเป้าหมายและหลักการผลประโยชน์แห่งชาติตามที่ต้องการ ออสเตรเลียให้น้ำหนักกับการแสวงความมั่นคงเป็นความจำเป็นหลัก พร้อมทั้งทรัพยากรธรรมชาติของออสเตรเลียเป็นแหล่งสำคัญในการพัฒนาทางเศรษฐกิจตามแนวทางเสรีประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในขณะที่จีนปกครองตามอุดมการณ์คอมมิวนิสต์ที่ไม่อาจมั่นใจในความสัมพันธ์ทางการเมืองในระยะยาวได้ ฉะนั้น ออสเตรเลียจึงเลือกการได้มาซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติกับสหรัฐอเมริกา และยอมรับความท้าทายจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน

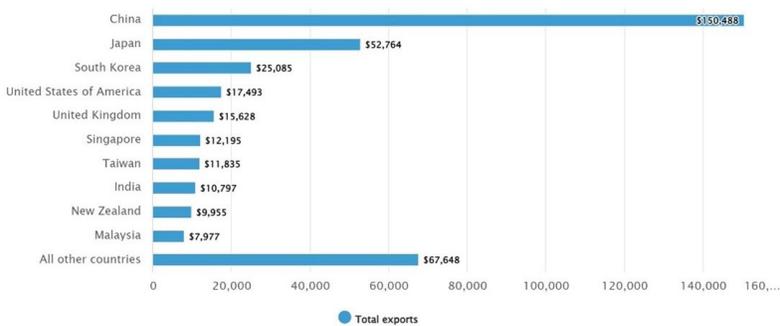
ออสเตรเลียกับแนวทางยุทธศาสตร์หลักในความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกา

นับตั้งแต่สหรัฐอเมริกาก้าวเข้ามาเป็นขั้วอำนาจเดียวในระบบระหว่างประเทศ สหรัฐอเมริกาสร้างฐานอำนาจทั้งเอเชียและแปซิฟิก การสร้างกองกำลังทหารของจีนในยุคหลังซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หลักของจีนในการพิทักษ์เขตน่านน้ำในพื้นที่แปซิฟิกตะวันตก ด้วยการสะสมอาวุธและเพิ่มปฏิบัติการทางทะเลในพื้นที่แปซิฟิกตะวันตก นับเป็นการท้าทายอำนาจสหรัฐอเมริกาในลักษณะเดียวกับการผงาดขึ้นมาในทางเศรษฐกิจนับตั้งแต่จีนเปิดประเทศในสมัยผู้นำเติ้ง เสี่ยวผิง (Deng Xiaoping) การขึ้นสู่อำนาจของจีนได้ท้าทายอำนาจสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลกระทบต่อพันธมิตรหลักของทั้งสองรัฐ โดยเฉพาะออสเตรเลียที่เป็นพันธมิตรทางการทหารกับสหรัฐอเมริกา และเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจกับจีน

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจีนและออสเตรเลียพัฒนาไปในแง่ ออสเตรเลียและจีนต่างเป็นคู่ค้าหลักทำการค้าระหว่างกันจนเรียกได้ว่า จีนเป็นคู่ค้าอันดับหนึ่งของออสเตรเลียโดยในระหว่างปี 2018–2019 โดยที่ปริมาณการส่งออกของจีนร้อยละ 33 ของการส่งออกทั้งหมดไปยังออสเตรเลีย และออสเตรเลียส่งออกไปยังจีนร้อยละ 22 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในของออสเตรเลีย (Makin, 2020)

ในภาพ 10 และภาพ 11 แสดงปริมาณการส่งออกและนำเข้าสินค้าของออสเตรเลีย (ตามลำดับ) จะเห็นได้ว่าปริมาณการส่งออกสินค้าของออสเตรเลียไปยังจีนเป็นปริมาณมากเป็นสามเท่าของปริมาณสินค้าส่งออกไปยังญี่ปุ่น ปริมาณการนำเข้าสินค้าจากจีนมากเป็นสองเท่าของปริมาณนำเข้าสินค้าจากสหรัฐอเมริกา แต่ปริมาณนำเข้าจากแหล่ง ๆ อื่นรวมกันยังคงมากกว่าสินค้านำเข้าจากจีน

ภาพ 10 แหล่งที่มาและปริมาณการส่งออกสินค้าออสเตรเลีย

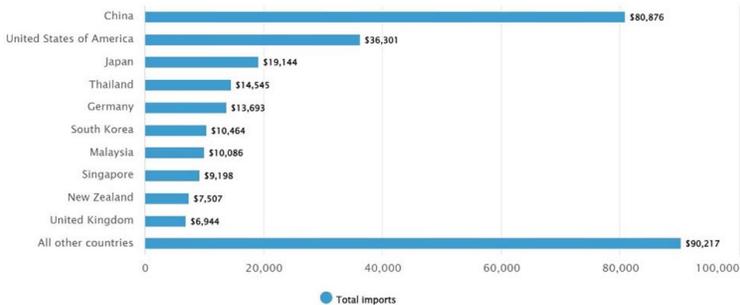

a. Exports data subject to 'No commodity details' or 'No value details' confidentiality restrictions are excluded from individual country totals and included in 'All other countries'.

Source: Australian Bureau of Statistics, Australia's trade in goods with China in 2020 3/09/2020

ที่มา: Australia Bureau of Statistics, 2020

ภาพ 11 แหล่งที่มาและปริมาณการนำเข้าสินค้าของออสเตรเลีย

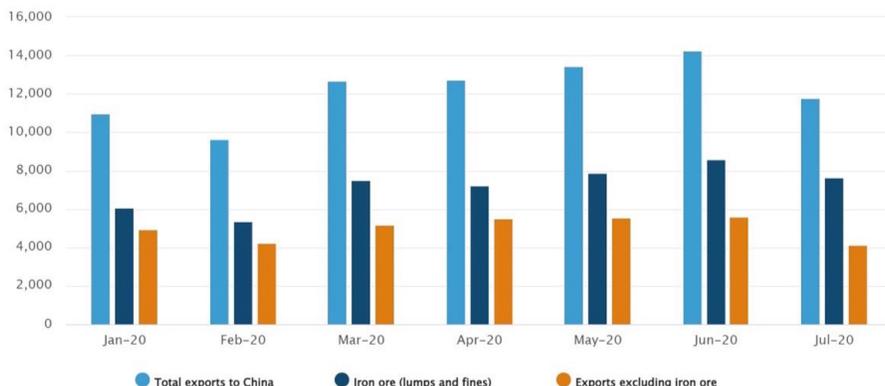

a. Imports data subject to 'No commodity details' or 'No value details' confidentiality restrictions are excluded from individual country totals and included in 'All other countries'.

Source: Australian Bureau of Statistics, Australia's trade in goods with China in 2020 3/09/2020

ที่มา: Australia Bureau of Statistics, 2020

ภาพ 12 ปริมาณการนำเข้าสินค้าจากออสเตรเลียมายังจีนตั้งแต่เดือน ม.ค. -ก.ค.

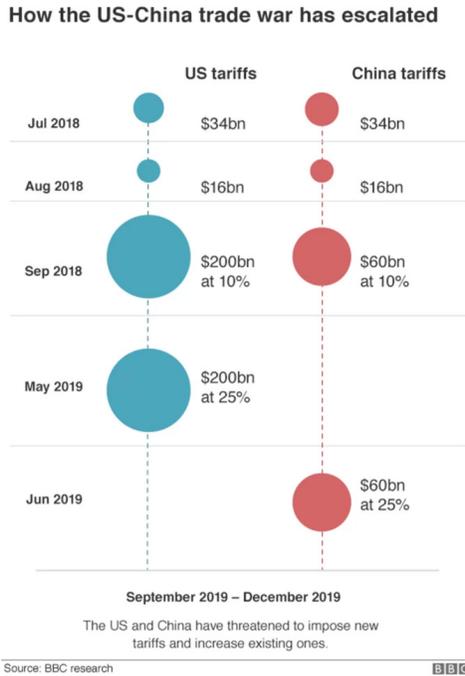
a. Data subject to 'No commodity details' or 'No value details' confidentiality restrictions are excluded from aggregates in this graph.

Source: Australian Bureau of Statistics, Australia's trade in goods with China in 2020 3/09/2020

ที่มา: Australia Bureau of Statistics, 2020

ภาพ 12 แสดงให้เห็นว่าสินค้านำเข้าที่สำคัญของจีนจากออสเตรเลีย คือ สินแร่ ซึ่งเป็นสินค้าที่สำคัญที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการนำเข้าสินค้าชนิดอื่น ๆ ของจีน ความต้องการสินแร่เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตเหล็ก จีนผลิตเหล็ก (crude steel) ได้ราว 1.05 พันล้านตัน ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น สะพานและถนนจีนยังคงดำเนินการสร้างทางและเชื่อมต่อกันขยายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ภายใต้เส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 21 (Belt Road Initiative: BRI) เพื่อเชื่อมต่อยุโรป เอเชีย และแอฟริกา เข้าไว้ด้วยการสร้างทางโทรคมนาคม ทั้งทางน้ำและทางบกเพื่อพัฒนาความร่วมมือในภูมิภาคและกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและการค้า (Peach & Tan, 2021)

ภาพ 13 การแข่งขันขึ้นภาษีระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน

ที่มา: A quick guide to the US–China trade war, 2020

ภาพ 13 แสดงให้เห็นถึงปริมาณขึ้นภาษีที่ทั้งจีนและสหรัฐอเมริกาใช้เป็นมาตรการตอบโต้ โดยที่สหรัฐอเมริกาเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากจีนสูงถึง 2 แสนล้านเหรียญสหรัฐ ในเดือนกันยายน 2018 จากเดิม 16,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่จีนตอบโต้โดยการเก็บภาษีเพิ่มจาก 16,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น 60,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในเดือนมิถุนายน 2018

นับตั้งแต่นโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ไม่เห็นด้วยกับแนวทางความร่วมมือระดับโลก (globalism) รวมไปถึงไม่เน้นพหุภาคีหรือความร่วมมือระหว่างรัฐ แต่เน้นด้านความรู้สึกชาติ และเน้นการทำประโยชน์เพื่อสหรัฐอเมริกา หรือ “American First” เมื่อเป็นเช่นนี้ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างออสเตรเลียกับสหรัฐอเมริกายุคประธานาธิบดีทรัมป์ไม่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด (Gyngell, 2019) อย่างไรก็ตาม ในยุคการบริหารงานโดยประธานาธิบดีทรัมป์ มีความแตกต่างจากเดิมด้วยการขึ้นชมผู้นำเผด็จการอย่างคิมจองอึน (Kim Jong Un) และยังคงละเลยการวิพากษ์

เมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น เหตุการณ์ละเมิดสิทธิชาวมุสลิมอาระกันในเมืองฟินเนกา (Finnegen, 2018) ถึงกระนั้น แนวทางของทรัมป์ก็ไม่ได้ผลนอกจากการมุ่งเน้นไปยังเอเชียอย่างเต็มที่ โดยทรัมป์นำเสนอยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific strategy) ที่เน้นการสร้างความร่วมมือในพื้นที่สองด้านคือมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ในลักษณะสร้างความสมดุลในพื้นที่เอเชียแปซิฟิกเพื่อสกัดกั้นอำนาจของจีนและรักษาตำแหน่งความเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ ทั้งยังเห็นคุณค่าในการสานความสัมพันธ์กับรัฐในสมาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) และออสเตรเลียที่เป็นพันธมิตรหลักของสหรัฐอเมริกา (Chen, 2018)

แนวทางของออสเตรเลียในฐานะรัฐที่เป็นมหาอำนาจกลาง คือแสวงหาความร่วมมือโดยการสร้างความร่วมมือสามฝ่ายระหว่างอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ที่เป็นพันธมิตรที่แนบชิดนับตั้งแต่หลังสงครามเย็น และยิ่งกระชับแน่นมากขึ้นในความสัมพันธ์เมื่ออังกฤษออกจากการเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (Brexit) ในขณะเดียวกันพื้นที่น่านน้ำในมหาสมุทรแปซิฟิก เป็นพื้นที่เพิ่มความกังวลมากยิ่งขึ้นสำหรับสหรัฐอเมริกาที่ไม่ได้มีแผนนโยบายที่เชื่อมสองมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิก ได้สร้างความร่วมมือสี่ฝ่ายในนาม (US Free and Open Indo Pacific: FOIP) ที่ประกอบด้วยสมาชิกสี่ฝ่ายคือ สหรัฐอเมริกา อินเดีย ญี่ปุ่นและออสเตรเลีย ในฐานะที่เป็นมหาอำนาจทางทะเลที่แผ่กระจายที่กำลังขยายอำนาจทางบกด้วยการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในโครงการ (Belt and Road Initiative: BRI) เมื่อเป็นเช่นนี้ความร่วมมือในรูปแบบสามฝ่ายที่ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา อังกฤษและ ออสเตรเลีย หรือ Australia-United Kingdom and United States (AUKUS) ก็ได้เกิดขึ้น ไม่ได้เป็นความร่วมมือระหว่างอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเท่านั้นแต่ยังรวมเอาออสเตรเลียเข้าร่วมด้วย ด้วยผลประโยชน์จากทำเลที่ตั้ง ทำให้ออสเตรเลียได้รับการสนับสนุนให้สามารถครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ใต้น้ำโดยวัตถุประสงค์คือการป้องปรามการขยายอิทธิพลของจีนเหนือน่านน้ำทะเลจีนใต้ ไปจนถึงมหาสมุทรแปซิฟิก รวมทั้งยังเป็นการแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีด้านความมั่นคง เพื่อเป็นการส่งเสริมระเบียบตามกฎหมายเกณฑ์ระหว่างประเทศ ซึ่งระเบียบที่สร้างขึ้นมานั้นโดยความร่วมมือระหว่างสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ (Pongsudhirak, 2021)

นอกจากนั้นออสเตรเลียยังได้สร้างความร่วมมือกับญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการในนามข้อตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans Pacific Partner: CPTPP) เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิกที่ตั้งอยู่ในบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกในการลงนามข้อตกลงทำการค้าเสรีระหว่างออสเตรเลีย บรูไนดารุสซาลาม แคนาดา ชิลี ญี่ปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก เปรู นิวซีแลนด์

สิงคโปร์ และเวียดนาม ความร่วมมือดังกล่าวนี้สร้างผลประโยชน์ให้ออสเตรเลีย ให้เข้าถึงตลาดรัฐสมาชิกทั้งการเป็นผู้ลงทุน ส่งออกและผู้ประกอบการในต่างประเทศ (Department of Foreign Affairs and Trade, 2021) ดังนั้น หากออสเตรเลียไม่สามารถ ระบายสินค้าไปยังจีนได้ ออสเตรเลียยังมีทางเลือกส่งออกสินค้าไปยังรัฐสมาชิก ในกรอบความร่วมมือ CPTPP จีนได้ยื่นเข้าร่วมเป็นสมาชิก CPTPP หากจีนเข้าร่วมเป็น สมาชิกจะทำให้กรอบความร่วมมือดังกล่าวนี้มีขนาดใหญ่ขึ้นจากเดิมที่มีประชากรรวม 500 ล้านคนเพิ่มเป็น 1,900 ล้านคน หรือร้อยละ 25 ของประชากรโลกทั้งหมด (Department of Foreign Affairs and Trade, 2021) ส่วนสหรัฐอเมริกาได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกในยุคประธานาธิบดีทรัมป์ อย่างไรก็ตามในยุคของประธานาธิบดี ไบเดนจะหันกลับเข้ามาเป็นสมาชิกอีกครั้งเนื่องจากเป็นโครงการที่ก่อตั้งขึ้นในสมัย ของโอบามา โดยไบเดน เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งเป็นรองประธานาธิบดีเห็นความสำคัญ ของตลาดนี้

บทวิเคราะห์: ANKUS: บทบาทของออสเตรเลียที่เปลี่ยนแปลงไป

การต่างประเทศของออสเตรเลียที่ผ่านมา ออสเตรเลียมีนโยบายเพื่อดำรง ผลประโยชน์ของออสเตรเลียเหนือบนน้ำแปซิฟิกเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ อังกฤษในฐานะเครือจักรภพอังกฤษ ต่อมาออสเตรเลียได้สร้างความร่วมมือสามฝ่าย ด้านความมั่นคงระหว่างสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในนามข้อตกลง ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา Australia, New Zealand and United States Treaty (ANZUS) ค.ศ.1951 ช่วงสงครามเย็นเพื่อความมั่นคงร่วมกันเหนือ มหาสมุทรแปซิฟิก แสดงให้เห็นถึงบทบาทสหรัฐอเมริกาที่ก้าวเข้ามาในพื้นที่เอเชีย แปซิฟิกเป็นปราการป้องกันภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ ระหว่างออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาคือการส่งปฏิบัติการร่วมกับสหรัฐอเมริกา ในอิรักและอัฟกานิสถาน และความร่วมมือกรอบใหม่ในนาม ความร่วมมือกับอังกฤษ ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกาด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคง “AUKUS” ค.ศ.2021 เพื่อเสริมความมั่นคงในพื้นที่มหาสมุทรแปซิฟิก

ทั้งนี้ ประธานสถาบันกิจการระหว่างประเทศแห่งออสเตรเลีย (Australian Institute of International Affairs) นายอัลเลน กิลเจจ (President Allan Gyngell) ได้กล่าวถึงตำแหน่งของออสเตรเลียในฐานะเป็นรัฐที่ดำรงความเป็นอำนาจกลาง และหากจัดลำดับการเติบโตทางเศรษฐกิจของออสเตรเลียอยู่ที่ลำดับที่ 14 ของโลก ทั้งนี้ออสเตรเลียมีงบประมาณด้านการทหาร 40 พันล้านเหรียญสหรัฐ สามารถ

จัดการกองกำลังทหารตามแนวทางของตัวเอง เช่น ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ในติมอร์ตะวันออก และปฏิบัติการให้ช่วยเหลือในหมู่เกาะโซโลมอน ความร่วมมือกับ สหรัฐอเมริกาในด้านความมั่นคงไม่สัมพันธ์กับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Gyngell, 2019)

แม้สหรัฐอเมริกาจะตัดความสัมพันธ์ทางการค้ากับจีน แต่ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างจีนและออสเตรเลียยังคงดำเนินต่อไป จีนยังดำรงฐานะคู่ค้าที่ใหญ่ที่สุดของออสเตรเลีย นโยบายความร่วมมือด้านมั่นคงของสหรัฐอเมริกาในยุคประธานาธิบดีโอบามายังเน้นที่ผลประโยชน์ของแต่ละรัฐ แต่ในยุคประธานาธิบดีทรัมป์กลับเน้นย้ำเพื่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้ออสเตรเลียตัดสินใจถอยห่างในความร่วมมือทางความมั่นคงในยุครัฐบาลทรัมป์ ในฐานะอำนาจกลางเมื่อแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สร้างความร่วมมือกับมหาอำนาจไม่อาจส่งเสริมผลประโยชน์ระหว่างกันได้ ออสเตรเลียจึงสร้างความร่วมมือกับรัฐต่าง ๆ เช่น ความร่วมมือกับญี่ปุ่นและรัฐสมาชิกอื่น ๆ อีก 10 รัฐ ในนามความร่วมมือหุ้นส่วนแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) เพื่อสร้างเขตการค้าเสรีระหว่างกัน (Gyngell, 2019)

ความร่วมมือในสมัยประธานาธิบดีโจ ไบเดน กับออสเตรเลียแตกต่างจากความร่วมมือในยุคประธานาธิบดีทรัมป์ ที่ทำให้ความร่วมมือด้านความมั่นคงกระชับแน่นแฟ้นมากขึ้น หลังจากออสเตรเลียยุติข้อตกลงทางการทหารในการซื้อเรือดำน้ำกับฝรั่งเศสและแทนที่ด้วยการลงนามแบ่งปันเทคโนโลยีนิวเคลียร์ใต้น้ำกับกลุ่มยุทธศาสตร์ความร่วมมือสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย (AUKUS) ส่งผลต่อความกังวลที่ประธานาธิบดีฝรั่งเศส เอ็มมานูเอล มาครง (Emmanuel Macron) เนื่องจากออสเตรเลียได้ยกเลิกข้อตกลงซื้อเรือดำน้ำมูลค่า 90 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และได้ยกเลิกข้อตกลงหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ที่ได้ลงนามระหว่างฝรั่งเศสและออสเตรเลียในปี 2019 (Shepherd, 2021) ทั้งนี้ รัฐมนตรีกลาโหมออสเตรเลีย นายปีเตอร์ ดันตัน (Peter Dutton) ได้กล่าวถึงอย่างจริงจังและตรงไปตรงมาว่าความร่วมมือกับกลุ่มทหารเรือ (Naval group) ไม่เหมาะสมกับความจำเป็นในปฏิบัติการปัจจุบัน (Shepherd, 2021)

ออสเตรเลียหันมาให้ความสำคัญในความร่วมมือสามฝ่ายระหว่างสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย (AUKUS) และเป็นพันธมิตรที่ใกล้ชิดกับสหรัฐอเมริกาเพราะไม่อาจปฏิเสธได้ว่าระบบโลกในปัจจุบันคล้ายกับว่าได้แบ่งออกเป็นสองขั้วอำนาจ คือจีนและสหรัฐอเมริกา ทางเลือกของออสเตรเลียที่หวั่นวิตกต่อการลาดตะเวนของจีนมายังทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิก

โดยออสเตรเลียรู้สึกได้ว่าเป็นภัยคุกคามตามแนวคิดยุทธศาสตร์หลัก โดยพื้นที่บริเวณน่านน้ำทะเลจีนใต้ ถือว่าเป็นน่านน้ำส่วนกลางที่ส่งผลต่อความมั่นคงของออสเตรเลีย รวมไปถึงอาชญากรรมข้ามชาติเหื่อน่านน้ำที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของออสเตรเลีย ออสเตรเลียตระหนักในความสำคัญของการสานความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาจากทำเลที่ตั้งของออสเตรเลีย ที่เป็นแถมต่อที่สำคัญของสหรัฐอเมริกา อีกทั้งอาวุธนิวเคลียร์ที่ทันสมัยตรวจสอบยากและไปได้ไกลอย่างไม่จำกัดเป็นเทคโนโลยีที่ออสเตรเลียจำเป็นต้องใช้ในการป้องปรามภัยคุกคาม

การเปลี่ยนบทบาทใหม่ของออสเตรเลียในฐานะรัฐอำนาจกลาง ทำให้ออสเตรเลียที่เคยถ่วงดุลอำนาจระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา เปลี่ยนแปลงเป็นออสเตรเลียเสริมดุลอำนาจให้กับสหรัฐอเมริกาฝ่ายเดียว กล่าวคือเปลี่ยนมาร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและหันหลังให้จีนทั้งทางการค้าและความมั่นคงเหื่อน่านน้ำมหาสมุทรแปซิฟิก

ประธานาธิบดี โจ ไบเดน มองว่า “ความร่วมมือด้านเทคโนโลยีอาวุธนิวเคลียร์ถือเป็นการสร้างความแข็งแกร่งร่วมกันกับพันธมิตรที่เป็นอยู่ในแนวทางใหม่เพื่อต่อกรกับภัยคุกคามในวันนี้และอนาคต” (Sanger & Kanno-Youngs, 2021) ในขณะที่นายกรัฐมนตรีอังกฤษ บอริส จอห์นสัน (Boris Johnson) มองว่าความร่วมมือครั้งนี้จะเป็นความร่วมมือหลังจากอังกฤษออกจากสหภาพยุโรป และสร้างยุทธศาสตร์อังกฤษทั่วโลก (Global Britain) โดยมุ่งเน้นมายังภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รัฐมนตรีต่างประเทศของจีน นาย เซา ลีเจียง (Zhao Lijiang) ได้กล่าวถึงข้อตกลงสามฝ่ายดังกล่าว จะทำลายสันติภาพในภูมิภาคและความมั่นคง และยังทำให้การแข่งขันทางด้านอาวุธเลวร้ายลง และยังไปก้าวย้อมส่งผลกระทบต่อข้อตกลงไม่เผยแพร่อาวุธนิวเคลียร์ระหว่างประเทศ (Sanger & Kanno-Youngs, 2021)

สรุป

ออสเตรเลียตัดสินใจให้ความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ แสดงให้เห็นถึงการมุ่งเน้นด้านความมั่นคงเป็นตามลักษณะของรัฐตามแนวทางสังคมนิยมและตามแนวทางสังคมนิยมใหม่ที่อำนาจของรัฐขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของรัฐ ออสเตรเลียที่ไม่อาจมั่นใจในความมั่นคงใด ๆ ได้จากสถานะไร้อำนาจกลางในระบบระหว่างประเทศได้ ออสเตรเลียจึงสร้างปฏิสัมพันธ์กับตัวแสดงหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นตัวแสดงระดับต่ำกว่ารัฐ พรรคคอมมิวนิสต์จีน หรือนักศึกษาจีนในออสเตรเลียหรือตัวแสดงระดับรัฐในการสร้างความร่วมมือกับรัฐพันธมิตรที่จริงจังกว่าเดิม

ทั้งนี้ ออสเตรเลียยังแสดงให้เห็นสถานะความเป็นรัฐอำนาจกลาง ที่เป็นตัวกลางสร้างความสมดุลระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีน นอกจากนี้การเปลี่ยนพฤติกรรมของออสเตรเลียในฐานะเป็นตัวแทน (agency) และมีส่วนในการปรับโครงสร้างระบบระหว่างประเทศ (structure) โดยหันไปสร้างความร่วมมือกับสหรัฐอเมริกา และถอยห่างทางความสัมพันธ์กับจีน

สำหรับการอธิบายแนวคิด ยุทธศาสตร์หลัก (grand strategy) ในนโยบายต่างประเทศของออสเตรเลีย ออสเตรเลียหันมาให้ความสำคัญด้านความมั่นคงเหนือน่านน้ำทะเลจีนใต้และแปซิฟิก เนื่องจากเป็นภัยคุกคามที่ซบเซาใกล้ออสเตรเลียมากกว่า ด้านเศรษฐกิจในการดำรงความเป็นคู่ค้าที่สำคัญกับจีน เนื่องจากยุทธศาสตร์หลักของออสเตรเลียให้ความสำคัญกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ออสเตรเลียจัดให้น่านน้ำทะเลจีนใต้และตอนเหนือของออสเตรเลีย เป็นส่วนสำคัญต่อความมั่นคงและผลประโยชน์ของออสเตรเลียที่ต้องป้องกันภัยคุกคามต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลาดตระเวนของจีน หรือการก่อการร้ายเหนือน่านน้ำทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิก แนวโน้มในอนาคตความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาจะยังคงไม่สามารถเจรจาประเด็นด้านความมั่นคงเหนือน่านน้ำทะเลจีนใต้ได้ อีกทั้งจีนยังทรงอิทธิพลทางการทหารเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ออสเตรเลียกับจีนยังคงมีระยะห่างตามสถานการณ์การแข่งขันทางอำนาจของสองมหาอำนาจ ทั้งนี้ จีนยังแสวงหาคู่ค้าในทวีปอื่น ๆ เช่น แอฟริกา และเอเชียตะวันออกเฉียง เป็นต้น

References

- A quick guide to the US–China trade war. (2020, January 16). *BBC news*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/business-45899310>
- Amaded, K. (2021, October 25). U.S. trade deficit with China and why it's so high. *The Balance*. Retrieved from <https://www.thebalance.com/u-s-china-trade-deficit-causes-effects-and-solutions-3306277>
- Australia bureau of statistics. (2020, September 3). *Australia's trade in goods with China in 2020*. Retrieved October 3, 2021, from <https://www.abs.gov.au/articles/australias-trade-goods-china-2020>

- Beckley, M. (2021, June 10). America is not ready for a war with China. *Foreign Affairs*. Retrieved from <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2021-06-10/america-not-ready-war-china>
- Bergenruen, V. (2021, April 14). China eclipses terrorist groups as top U.S. security threat, intelligence chiefs say. *Time*. Retrieved from <https://time.com/5954889/china-national-security-threat/>
- Bradley, C. (2019, December 22). South China Sea Standoff: China vs US military bases mapped. *Express*. Retrieved from <https://www.express.co.uk/news/world/1218301/south-china-sea-china-vs-us-military-bases-mapped-spratly-islands-vietnam-philippines-spt>
- Center for Strategic and International Studies. (2022). *China island tracker*. Retrieved November 18, 2021, from <https://amti.csis.org/island-tracker/china/>
- Chen, D. (2018, June 4). *The Indo-Pacific strategy: A background analysis*. Retrieved October 4, 2021, from <https://www.ispionline.it/en/publicazione/indo-pacific-strategy-background-analysis-20714>
- Choudhury, S. R. (2019, March 28). Former Australian PM Turnbull explains why his government banned Huawei, ZTE from selling, 5G equipment. *CNBC*. Retrieved from <https://www.cNBC.com/2019/03/28/malcolm-turnbull-on-australias-decision-to-ban-chinas-huawei-and-zte.html>
- Choudhury, S. R. (2020, December 17). Here's a list of the Australia exports hit by restrictions in China. *CNBC*. Retrieved from <https://www.cNBC.com/2020/12/18/australia-china-trade-disputes-in-2020.html>
- Colin, G. S. (2011). *The strategy bridge: Theory for practice*. New York: Oxford University Press.
- Cooper, A. F., Higgott, R. A., & Nossal, K. R. (1993). *Relocating middle powers: Australia and Canada in a changing world order*. Vancouver: UBC press.
- Davidson, J. (2014). The U.S. "Pivot to Asia". *American Journal of Chinese Studies*, 21, 77–82.

- Department of Defence. (2016). *Defence white paper*. Retrieved November 1, 2021, from [https:// www.defence.gov.au/about/strategic-planning/defence-white-paper](https://www.defence.gov.au/about/strategic-planning/defence-white-paper)
- Department of foreign affairs and trade. (2021). *Comprehensive and progressive agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP)*. Retrieved November 9, 2021, from [https:// www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/cptpp/comprehensive-and-progressive-agreement-for-trans-pacific-partnership](https://www.dfat.gov.au/trade/agreements/in-force/cptpp/comprehensive-and-progressive-agreement-for-trans-pacific-partnership)
- Dyer, G., McGregor, R., & Savestopulo, D. (2014, July 10). Pantgaon plans new tactics to deter China in South China Sea. *Financial Times*. Retrieved from <https://www.ft.com/content/830b88e-0732-11e4-81c6-00144feab7de>
- Eisenman, J. (2018, November 15, 2018). What we really know about China's reform and opening up. *Washington Post*. Retrieved from <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2018/11/15/what-we-really-know-about-chinas-reform-and-opening-up/>
- Etzioni, A. (2015). Spheres of influence: A reconceptualization. *The Fletcher Forum of World Affairs*, 39(2), 117-132.
- Executive Office of the President, National Security Council. (2022), *Indo-Pacific strategy of the United States*. Washington: The White House.
- Finnegen, C. (2018, September 24). Trump administration decline to label Rohingya slaughter genocide in new report. *ABC News*. Retrieved from <https://abcnews.go.com/International/trump-administration-declines-label-rohingya-slaughter-genocide-report/story?id=58055717>
- Gyngell, A. (2019). *What can Australia do? AIIA national president Allan Gyngell's keynote speech at the 2019*. Retrieved October 11, 2021, from [https:// www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/what-can-australia-do/](https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/what-can-australia-do/)
- Holmes, J. R. (2012). *Controlling the South China Sea-A Chinese monroe doctrine?* Retrieved December 21, 2021, from <https://www.ifri.org/en/debates/controlling-south-china-sea-chinese-monroe-doctrine>

- Hutchens, G. (2017, February 21). Australia should not join US in South China Sea operations, says retired defence chief. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2017/feb/21/australia-should-not-join-us-in-south-china-sea-operations-says-retired-defence-chief>
- Jackson, R., & Sorensen, G. (2007). *Introduction to international relations: Theories and approaches*. Oxford: Oxford University Press.
- Jacob, F. (2010, July 23). Potential scope of China's sphere of influence and collision points. *Big Think*. Retrieved from <https://bigthink.com/strange-maps/129-china-as-a-world-power-how-big/>
- Jennings, R. (2021, April 3). Year of unusually high US activity noted in South China Sea. *VOA*. Retrieved from <https://www.voanews.com/a/east-asia-pacific-year-unusually-high-us-activity-noted-south-china-sea/6204108.html>
- Karklis, L. (2012, March 25). U.S. military expansion in Southeast Asia. *Washington Post*. Retrieved from https://www.washingtonpost.com/world/national-security/2012/03/25/gIQASFQXaS_graphic.html
- Lee, J. (2020, June 18). Principles of Australian grand strategy for China. *The China Story*. Retrieved from <https://www.thechinastory.org/principles-of-australian-grand-strategy-for-china/>
- Li, Y. (2018, August 3). Understanding China's technological rise. *The Diplomat*. Retrieved from <https://thediplomat.com/2018/08/understanding-chinas-technological-rise/>
- Mackerra, C. (2021). Australia-China relations in decline: An alternative viewpoint. *Social Alternatives*, 40(1), 37-44.
- Mahamat, P. (2018). Deng Xiaoping's contributions towards the creation of modern China. *Burapha Journal of Political Economy*, 4(1), 113-127. [in Thai].
- Makin, T. (2020, June 16). *Whither Australia-China trade?* Retrieved November 20, 2021, from <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/whither-australia-china-trade/>

- Mckenzie, N., Uhlmann, C., Flitton, D., & Baker, R. (2017, June 5). ASIO warns political parties over foreign donations. *ABC News*. Retrieved from [https:// www.abc.net.au/news/2017-06-05/asio-warns-political-parties-over-foreign-donations/8590162](https://www.abc.net.au/news/2017-06-05/asio-warns-political-parties-over-foreign-donations/8590162)
- Peach, B., & Tan, S.-L. (2021, February 14). How Iron ore is powering China's infrastructure boom and why securing new sources is so vitally important. *South China Morning Post*. Retrieved from <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3120761/how-iron-ore-powering-chinas-infrastructure-boom-and-why>
- Pongsudhirak, T. (2021, October 22). *Security at the core: AUKUS in the Indo-Pacific*. Retrieved November 19, 2021, from <https://asia.fes.de/news/aukus-indo-pacific>
- Roggeveen, S. (2021, September 20). Australia is making a risky bet on the U.S. *New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2021/09/20/opinion/AUKUS-australia-us-china.html>
- Sanger, D. E., & Kanno-Youngs, S. (2021, September 15). Biden announces defense deal with Australia in a bid to counter China. *New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2021/09/15/us/politics/biden-australia-britain-china.html>
- Shed, S. (2021, March 1). China's spending on research and development hit a record \$378 billion. *CNBC*. Retrieved from <https://www.cnbc.com/2021/03/01/chinas-spending-on-rd-hits-a-record-378-billion.html>
- Shepherd, T. (2021, September 29). Australia shore up French submarine contract for convenience naval group says. *The Guardian*. Retrieved from www.theguardian.com/australia-news/2021/sep/29/australia-tore-up-french-submarine-contract-for-convenience-naval-group-says
- Singarimbun, L. (2021, November 8). *The AUKUS Alliance and ASEAN's waning centrality*. Retrieved November 30, 2021, from [https:// www.policy-forum.net/the-aukus-alliance-and-aseans-waning-centrality/](https://www.policy-forum.net/the-aukus-alliance-and-aseans-waning-centrality/)

- Sook-Joung, L., Chung, C., Jung Suh, H., & Thomsen, P. (2015, April 30). *Middle power in action: The evolving nature of diplomacy in the age of multilateralism*. Retrieved December 1, 2021, from <https://www.files.ethz.ch/isn/191150/30.04.2015.pdf>
- Struye de Swielande, T. (2018). *Rethinking middle powers in the Asian century*. London: Routledge.
- Tan, L. S. (2021a, April 20). China–Australia relations: What’s happened over the past year, and what ‘s the outlook? China macro economy. *South China Sea Morning Post*. Retrieved from <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3130109/china-australia-relations-whats-happened-over-past-year-and>
- Tan, L. S. (2021b, October 27). China –Australia wine dispute: WTO agrees to investigate China’s tariffs after Beijing blocked it last month. *South China Morning Post*. Retrieved from <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3153794/china-australia-wine-dispute-wto-agrees-investigate-chinas>
- Teo, S. (2017). Middle power identities of Australia and South Korea: comparing the Kevin Rudd/Julia Gillard and Lee Myung Bak–administrations. *The Pacific Review*, 31(2). 221–239.
- The Department of Defense. (2019, June 11). *Indo-Pacific Strategy Report*. Retrieved November 24, 2021, from <https://media.defense.gov/2019/Jul/01/2002152311/-1/-1/1/DEPARTMENT-OF-DEFENSE-INDO-PACIFIC-STRATEGY-REPORT-2019.PDF>
- Uhlmann, C. (2017, June 13). ASIO warned ANU of donor links to Chinese communist party, opposition ramps up inquiry call. *ABC News*. Retrieved from <https://www.abc.net.au/news/2017-06-14/asio-warned-anu-of-china-communist-donor-links/8616014>
- Waltz, K. N. (2001). *Man, the state and war: A theoretical analysis*. New York: Columbia University Press.
- Wang, D. (2013). US trade China 1971–2012: insights into the US–China relationship. *The Asia Journal*, 11(24), 1–14.

- Wendt, A. (1992). Anarchy is what states make of it: The social construction of power Politics. *International Organization*, 46(2), 391–425.
- Wendt, A. (1995). Constructing International Politics. *International Security*, 20(1), 71–81.
- Wesley, M. (2016). Australia’s grand strategy and the 2016 defence white paper. *Security Challenge*, 12(1), 19–30.
- White, H. (2017, November 27). American or China? Australia is fooling itself that it doesn’t have to choose. *The Guardian*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/australia-news/2017/nov/27/america-or-china-were-fooling-ourselves-that-we-dont-have-to-choose>
- World Trade Organization. (2018, August 23). *DS 565 United States–Tariff measures on certain goods from China II*. Retrieved November 10, 2021, from https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds565_e.htm
- Zhou, W., & Laurenceson, J. (2021). *Demystifying Australia–China trade tensions*. Retrieved October 23, 2021, from <http://classic.austlii.edu.au/au/journals/UNSWLRS/2021/36.html>